

Aplink žemę sukasi trys Amerikos satelitai

Ruošiamasi pasiekti ir mėnulį

Cape Canaveral liepos 26. šeštadienį, 11 val. iš ryto paleistas į erdves ketvirtasis Amerikos satelitas — Explorer IV. Jis yra pats sunkiausias — 38.43 svarų. Explorer I (30.8 sv.) buvo paleistas sausio 31, Vanguard 1 (3.25 sv.) — kovo 17 ir Explorer III (31 sv.) — kovo 26. Iš jų tebesiuo Explorer I ir Vanguard I. Dabar prisidėjo ir Explorer IV. Jį iššovė JAV armija keturių aukštų raketa Jupiter—C. Žemę apskrenda per 110 minučių. Arčiausiai žemės priartėja per 178 mylias, toliausiai nusikrenda į erdvę iki 1.368 mylių. Manoma kad aplink žemę sukasi ketletą metų.

Explorer IV pirmas Amerikos satelitas, kuris skiedamas praėina ir viršum Sovietų Sąjungos. Kiti ligi šiol ją lenkė. Be to, jis skrenda viršum pietų Amerikos, Afrikos, Australijos, Kanados ir JAV. Tačiau gryna akimi jo negalima pamatyti.

Ketvirtasis satelitas yra aprūpintas tikslesniais aparatais, negu pirmieji trys. Jo uždavinys ištirti paslaptinius kosminius spindulius, su kuriais susidūrė Explorer I ir Explorer III ir kurių veikimas yra svarbus, jeigu reikėtų į erdves leisti pačiam žmogui. Nėra aišku, ar tie spinduliai ateina iš saulės ar iš kitos erdvės. Satelitas yra aprūpintas keturiais aparatais (dviem Geigerio), kurie reguoja į kosminį spinduliavimą. Signalai perduodami dviem radijos prietaisais. Jie gali veikti apie du mėnesius. Radijo ženklai jau pagauti.

Rusai ligi šiol buvo paleidę

KUN. ADOLF BORMAN, S. J., įšventintas Austrijoje. Jis yra sūnus Martino Borman, Adolfio Hitlerio padėjėjo, pasižymėjusio savo žiaurumu ir netikėjimu.

tris savo sputnikus. Iš jų pats didžiausias (2,925) dar tebesiuo. Tik didesniu svoriu rusai tėra amerikiečius pralenkę, bet skaičiumi ir technika yra atsilikę. Erdvėje dabar sukasi 3 "amerikonai" ir vienas "bolševikas". Ar bolševikai bandė daugiau sputnikų leisti, neskelbia; kai kurie šaltiniai tvirtina, kad tų bandymų buvo apie 35. Amerikiečiai skelbia, kad iš 10 bandymų jiems pavyko 4.

Satelitas aplink mėnulį būsias paleistas rugpjūčio 17

Aviacija, kuriai mažiau sekėsi leisti satelitus nežiur armijai, ruošiasi vis dėlto pasiekti mėnulį, kai jis bus arčiausiai žemės — už 221.000 mylių. Tai bus rugpjūčio vidury. Ar rugpjūčio 17 bus šaunama raketa į mėnulį, dar nėra tikra, bet tam ruošiamasi. Gen. S.E. Anderson dar birželio mėnesį kalbėjo, kad tokie pasirošimai daromi. Satelitui iššauti į mėnulį arba aplink mėnulį būsias panaudota raketa Jupiter—C, kuri sėkmingai iškėlė Explorer IV.

Mokslininkai dar ginčiasi dėl to, ar satelitą sprogdinti mėnulio paviršuje ar sukurti aplink mėnulį. Sprogdinimui priešingi tie mokslininkai, ku-

rie mano, kad bet koks sprogdinimas, o juo labiau į mėnulį nušėtos žemės bakterijos, gali pakenkti to žemės palydovo tyrinėjimui: kas gi jam iš tikrųjų yra — gal ir kokia gyvybė? Saunant aplink mėnulį, veiktų specialūs prietaisai, kurie jį nu-fotografuotų iš kito šono, nuo žemės nusukto ir nematomo. Fotografijos būtų perduotos elektroniniu būdu.

Vienas iš kandidatų skristi erdves nusukro į amžinybę

Kapt. Iven Kincheloe, Jr.

Mojave dykumoje, Kalifornijoje, liepos 26 pakiles iš aviacijos bazės čia pat nukrito, užsidegė ir susprogo sprausminis lėktuvas F-104 Startfighter. Zuvo juo skridęs lakūnas kapt. Iven C. Kincheloe, aeronautikos ir mechanikos inžinierius. Jisai ir dar du aviatoriai buvo ruošiami skristi į erdves raketa, kuri yra gaminama, bet dar nebaigta. Velionis buvo vienas iš žymiųjų Amerikos lakūnų (jet-ace). Korejos kare atliko 101 skridimą į užfronte ir nušovė 11 komunistų lėktuvų. Taip pat buvo pasiekęs aukšto skridimo (126.000 pėdų) rekordą. Paliko žmoną su vienerių metų sūnumi ir kito kūdikio belaukiančia. Buvo apdovanotas Sidabrinės Zvaigždės medaliu.

Didžiausias žemės paviršiaus šaldytuvai

Antarktikos, pietinio žemės ašigalio, tyrinėjimai, praversti 1957 ir 1958 metais, parodė, kad žemės paviršiuje esame apie 40 proc. ledo daugiau, negu ligi šiol galvota. Tą ledinę žemę tyrė 16 ekspedicijų 8 valstybių: Australijos, Anglijos, Prancūzijos, N. Zelandijos, Norvegijos, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Sovietų Sąjungos. Aptikti po sniegu nauji kalnai su gausiais anglies ir geležies rūdos klodais.

DĖL VIRŠUNIŲ KONFERENCIJOS NUSILENKTA JĖGAI

Viršūnių konferencija New Yorke, Saugumo Tarybos rėmuose, greičiausiai nebus išvengta, nors JAV jos ir labai nenori. Buvo atmuštos dvi Chruščiovo atakos: susitikti bet kur tuojau ir susitikti liepos 28 New Yorke Prez. Eisenhoweris pirmąjį reikalavimą atmetė, susitikimą nukreipęs į Saugumo Tarybą, o antrąjį — kad jis per skubus ir Saugumo Taryboje. Tai pareiškė prezidentas Eisenhoweris liepos 25 laišku. Sovietų atsakymas į jį dar negautas, nes nukeliant datą, kartu dar pareiškta, kad kviešti viršūnes turinti pati Saugumo Taryba. Antra, prez. D. Eisenhoweris atmetė Chruščiovo norą primesti tam susitikimui savo tvarką. Turi būti laikomasi Saugumo Taryboje priimtos procedūros: dalyvauja tik Tarybos nariai ir kvieštieji svečiai be balsavimo teisės. Taip pat dabotvarkėje negali būti aprėžta tik Lebanono ir Jordano klausimai, nes pavojų taikai sudaro ir kitos agresijos.

Jungtinėse Tautose dabar tikas bruzdėjimas dėl to susitikimo — kaip ir kokių būdu jį praversti. Vakarų diplomatai tuo tarpu siuva iš vieno krašto į kitą, o žurnalistai — komentuoja, kam iš to bus naudos ir kam pikto.

Amerikiečių spaudos komentariai yra pesimistiški. Joseph Alsop (NYT) pastebi, kad Chruščiovas viršūnių konferencijos pasiekė jėga. Buvo nusileista jo grasinimui, kad Sovietu Rusija turinti vandenilio bombas ir

raketas. Tai pabrėžta pirmoje Sovietų notoje. J. Alsop sako, kad tokia nota turėjusi būti visiškai atmesta. Toks buvęs ir Dulles nusistatymas. Labiausiai išsigąsine britai, ir jiems nusileista. Dėl to sutikta su konferencija, kuri tegalinti būti "Pabaisa".

D. Lawrence (NYT) rašo, kad ta viršūnių konferencija tegalima karą priartinti, o ne jį

nustumti. Karo galimybės dabar per pusę tokios ("Fifty—fifty"), kaip ir taikos. Visa nelaimė prasidėjusi nuo viršūnių susitikimo Zenevoje. Tuoju po to sekė Suezio konfliktas, kai Sovietai ėmė teikti ginklus Egiptui. Kas seks po susitikimo New Yorke?

Konferencijos klausimą aptarus Jungtinėse Tautose, ji gali įvykti apie rugpjūčio 10-11.

Trando Sovietų ambasados išžūlumą

Valstybės departamento vardu pasekretorių Robert Murphū dar prieš dvi savaites išpėjo Sovietų ambasadorių Michailą A. Menšikovą, kad diplomatai taisyklės reikalauja laikytis tam tikros tvarkos: pav. nesiusiti raštų kitom JAV įstaigom kaip tik per Valstybės departamentą. Mat, JAV senatorius, kongresmanus, aukštuosius pareigūnus ir JAV valdines įstaigas užplūdo propagandiniai ir prieš Ameriką nukreipti raštai, neva Sovietų ambasados "spau-

dos pranešimai". Vienas įvardintas: "Taiką mylintieji žmonės pasipriešins kriminaliniams agresorių planams". Puolama JAV politiką viduriniuose Rytuose. Liepos 26 buvo padarytas dar antras išpėjimas liautis su ta nelegalia ir su diplomatijos etiketu apsilenkančia propaganda.

(Kai Sovietų diplomatai nesilaiko kitame krašte privalomo etiketo ir jaučiasi kaip "Naminie", ar nevertų juos ir pasiūsti namo).

IOWA universitete pagaujami pirmieji radijo pranešimai aplink žemę paleisto satelito Explorer IV.

KANCLERIS K. ADENAUERIS išlydi į Londoną JA Valstybių sekretorių John Foster Dulles (d.).

VISI ESAME PO VIENU SKĖČIU

Valstybės sekr. Dulles liepos 26, skridamas į Bagdodo pakto konferenciją Londone, užsuko į Vokietiją ir kalbėjosi su kancleriu Adenaueriu, kuris, rodydamas didelį palankumą "senam vokiečių draugui", pasitiko aerodrome. Pasikeista trumpam kalbom. Lašnojant, reikėjo skėčio, ir ta proga Dulles pasakė, kad abiejų kraštų sutarimą išreiškias tas lietus: "Visi mes esame po vienu skėčiu". Pokalbių metu Dulles turėjo atsakyti į kai kuriuos nemalonius klausimus:

1. kodėl prieš išsikeliant Lebanone ir Jordane, nebuvo pasitarta; 2. kodėl nepainformavus, pasiūsta JAV kariuomenė iš bazių vakarų Vokietijoje; 3. kodėl panaudotas Nato jėgos, kas vak. Vokietiją stato į kėblia padėtį prieš Sovietų Sąjungą.

Komunikatas skelbia, kad vokiečiai gavo patenkinamus atsakymus ir kad vak. Vokietija palaiko JAV nusistatymą.

Bagdado pakto konferencijoje, kuri dabar vyksta Londone, Dulles tėra tik stebėtoju, nes

WALES princas Charles, 10 metų

WALES PRINCAS

Anglijos karalienė Elzbieta II savo sūnų Karolį, 10 metų, liepos 26 sosto aktu paskelbė Wales princu. Tokiam paskelbimui parlamento pritarimo nereikia.

Lietuviška spauda į Briuselio parodą

Darbininke liepos 8 buvo parasta apie Briuselio parodą, kurioje Amerikos paviljone spaudos skyriuje yra latvių spaudos, o nėra lietuvių. Ryšium su tuo gautas pranešimas iš Lietuvos atstovo Washingtono J. Kajecko, kuriame painformuoja:

... padariau atitinkamų žygių ir jų pasėkoje reikalas jau išspręstas teigiama prasme. Perieitą savaitę pasiūnciau kur reikią po vieną egzempliorių visų mūsų turimų ir JAV leiziamų žurnalų ir laikraščių

Visi jie skubos keliu persiunčiami į Briuselį tame paviljone išstatyti.

tam paktui JAV nepriklauso. Dalyvauja Anglija, Turkija, Pakistanas ir Iranas. Irakas jau išskrito. Konferencijos išvakarėse iš Londono korespondentų paskelbtos kai kurios JAV pažiūros vidurio Rytų klausimu:

1. uždrausti gauti ginklus ir vidurinius Rytus, išskyrus Turkiją, Iraną ir Pakistaną, nes šios valstybės priklauso Bagdado paktui, o Turkija — dar Nato; 2. neutralizuoti Lebanoną ir garantuoti saugumą Izraeliui; 3. pripažinti dabartinę Irako vyriausybę.

Manoma, kad tuos klausimus JAV kels ir viršūnių konferencijoje.

Metropolitai bolševikų tarnyboje

Maskvos metropolitai Nikalojus siūlo visų kraštų krikščionim susiūsti savo atstovus į konferenciją ir pasisakyti prieš atominius ginklus, juos pasmerkti. Vatikano radijas, į tai atsiliepdamas, pastebi, kad metropolitai Nikalojus yra Maskvos patriarcho Aleksiejaus pirmoji ranka, bet tokia, kuri "ypatingai priima bendradarbiavimą su bolševizmu". Jis palaikė Maskvą bolševikinio teroro Vengrijoje metu ir atvejų atvejais pikta puola Vatikaną ir popiežių bolševikiniu melu. Vatikano radijas pastebi, kad nevieni rusų ortodoksų vyskupai ir kiti dvasiškiečiai yra kolaborantai su bolševikais. Kai kurie iš jų yra persekiojami, veikia po grindyje, yra kalinami ir nukankinti. Gi dėl tos pačios konferencijos Vatikano radijas pacytavo popiežiaus Pijaus XII žodžius iš jo kalėdinės kalbos: "Mes apgalime su dideliu liūdesiu, kad kai kurie net katalikai, dvasiškiečiai ir pasauliečiai, paremia klaidinimo taktiką, kurios pasekmė nei jie patys nenorėtų".

• Amerika turi skolų 280 milijonų dolerių. Vyriausybė prašo kongresą leisti skolą dar papildinti 8 milijonais dol.

Motina, praradusi mažą sūnų, surado jį jau kuniga

Toronte, Kanadoje, prieš mėnesį šv. Bazilijaus seminarijoje buvo įšventintas kun. Michail Zolondek, kurį motina buvo prardadusi prieš 21 metus ir nežinojo, kur jis yra nei jisai nieko nežinojo apie savo motiną nors abu gyveno. Ontario provincijoje: sūnus Windsore, motina — Sudbury. O išsiskyrė jie tokiu būdu.

Prieš 21 metus Mrs. P. Zolondek, kilusi iš Lenkijos, gyveno ūkyje netoli Winnipego su trim mažais vaikais, iš kurių vyriausiam Mykolui tebuvo 6 metai. Vyru mirus, o motinai susirgus ir ligoninėje pragulėjus 5 mėnesius, vaikai buvo paimti į prieglaudą. Prieglauda leido berniuką išūnyti svetimiems žmonėm. Motinai tesakė, kad esąs gerose rankose, bet ne davė jokios kitos žinios. Nei sūnus nieko negalėjo sužinoti apie savo motiną, kuri ištekdėjo už kito vyro ir gyveno Sudbury, Ont. Tiktai prieš šventimus kun. M. Zolondek išgavo iš prieglaudos motinos adresą ir jai paskambino.

PASIRINKITE KITĄ UOSTĄ

Port Everglades uosto Floridoje viršininkas Nelson DeBan įsakė nepriimti ir nekrauti jokių komunistinių kraštų prekių. "Aš nenoriu, kad mūsų uostas turėtų kokių reikalų su komunistų siuntom, — jis pareiškė. — Jeigu JAV valstybės departamentas nori paskatinti prekybą su raudonais kraštais, tai tam gali pasirinkti kitą uostą".

• New Yorke biržoje pradžią savaitę smarkiai kilo akcijos. Tai buvo geriausias dienos per visus metus. Tai rodo, jog tikimasi dar didesnio ginklavimosi ryšium su dabartiniu politiniu įtempimu.

• Popiežius Pijus XII dėl įtempimo tarptautinėje politikoje nutraukė atostogas. Vatikano sluogsnuose manoma, kad įtempimas dar gali trukti iki rugpjūčio vidurio.

• JAV karų aviacijos lėktuvų katastrofose per 5 metus žuvo 6000 karių. Tai yra 19 kartų daugiau, negu trijų metų Korėjos kare.

• Elzbieta II, Anglijos karalienė, padaryta antroji nosies operacija. Ji susirgo sinusu.

• Izraelis pirmas buvo išpėjęs JAV ir Angliją apie ruošiamą Irake sukilimą, bet į tai nekreipta dėmesio.

• Molotovas buvo vienas iš aukštojo rango komunistų, kuris lankėsi ir miegojo Baltuose Rūmuose (Linkolno kambaryje). Tai buvo praėjusio karo metu.

• JAV prieš pat Irako sukilimą ten pasiuntė sprausminius lėktuvus F-86 naujausius modelius; jie dabar pateko į sukilėlių rankas.

• Michailas Zosčenko, žinomas rusų rašytojas, rašęs daugiausiai linksnius pasakojimus, liepos 24 mirė Leningrade, sulaukęs 63 metų. Savo raštuose pajuokęs ir sovietinę santvarką, už satyrų knygą "Beždžionės nuotyčiai" buvo patekęs į nemalonę.

Rytuose nieko naujo

Ir vėl bolševikų agentų lapeliai apie grįžimą į rojų • Iš tokio rojaus per 2 metus atsirado "respublikos bėglių" Vokietijoje 540,000 • Perspektyvos ir bėgimas pasidarė toks įprastas dalykas, kad žinios apie tai sutinkamos kaip "nieko nauja".

Geltonos—raudonos spaudos lapai išlindo iš voko, kuri ši rytą atnešė paštas. Ant voko uždėtas siuntėjo adresas **New Yorke**. Voke geltonuose — raudonuose lapuose atspausdas "Už sugrįžimą į tėvynę" pagalbos tarybos biuletėnis Nr. 4, datuotas **Chicagoje**. O kai pradėdi skaityti, turinis rodo ji kilus iš **Vokietijos**.

Taip **Michailovo** komitetas perregimai maskuoja norą parodyti, kad turi čia Amerikoje agentus, kurie yra sudarę "mopra". Sudarinėti įspūdi, kad turi čia savo slaptus agentus talčininkus, ne nereikia, nes visi gi žino, kad **New Yorke** yra Jungtinės Tautos, Sovietų konsulas ir kitos šnipus maskuojančios firmos.

Popierio prirašyta 10 puslapių. Jei neskaitysim dviejų dalykų, tai 10 puslapių nieko nėra. O tie du dalykai — tai neišdringas pletkelių rankojimas apie lietuvių istaigas, asmenis tremtyje, ir nuolatinis raginimas grįžti į tėvynę, kurioje pienas su medum teka ir rojaus laimė gyvena.

Po šio laiško imame laikraštį — taip pat iš **Vokietijos** — vardu "Welt und Heimat". Jo korespondentas pasakoja aplankęs vakarų Berlyną ir norėjęs pamatyti tą sieną, už kurios esąs tas laimės rojus.

"Anapus zonos yra mano motina", — pasakojo korespondentui taxi šoferis, — "jau senutė, 86 metų; ji turi nameliuką su daržu prie vieno iš Berlyno ežerų; nuo zonos akmeniui damestetum". Bet šoferis jos nematė jau šešeri metai. Namelis ir daržas jam priklausytu. Bet jis nesirengia ten vykti.

Yra kažkas, kas neleidžia kelti kojos į tą rojų... Tokių vakariniame Berlyne esą 30,000.

Nuėjo korespondentas į **Marienfeldo** stovyklą. Čia atsiduria tie, kurie gyvena komunistiniame rojuje, bet vieną dieną pajuto, kad nebeapkeliamas daros politinis prievartavimas, šnipinėjimas, dvasinis pavergimas. Rizikuodami būti pagauti ar nušauti, smunka į kitą pusę zonos. Berlyne tokius vadina "respublikos bėgliais"; mat, komunistinė **Vokietija** didžiujasi esanti "demokratinė respublika".

"Respublikos bėgliai" atsi-randa **Marienfelde** su tuščiais kišeniais, bet vilties pilnom širdim.

Marienfelde jų telpa tik 2,500 Yra ir daugiau stovyklų. Visose Berlyno stovyklose telpa 13,500. Tai tik pereinamosios stovyklos. Apklausiame, aprūpinami dokumentais jie sodinami į lėktuvus ir pergabenami į vakarų **Vokietiją**.

Michailovo akcija

Čia susirenka ne tik vyrai. Antai, korespondento akį užkliuvo moteris su dviem vaikais. Jis įsiklausė, kad komisija tikrino moters pasipaskojimą. Moteris padoriai apsitaisius, ir vaikai taip pat. Pasirodė, jos vyras buvo nuo jos atsiskyręs. Vyras turis didelių politinių ambicijų. Buves kitados aviacijos kapitonas, dabar nuo 1946 jau **SED** (partijos) narys ir aukštas pareigūnas. Jis noris, kad vaikai nieko neišgirstų apie religiją ir būtų auklėjami tik komunistiškai. Moteris negalėjo su tuo sutikti. Jautė, kad yra sekama. Ir vieną dieną su vaikais atsidūrė už rojaus sienos.

Tokių "respublikos bėglių" šiomet per pirmus tris mėnesius buvo 69,000. O per paskutinius dvejus metus iš ano respublikoniško rojaus atbėgo daugiau kaip pusė milijono (540,000).

Vokiško laikraščio korespondentas savo pasakojimą pavadinęs "Rytuose — nieko naujo".... "Nieko naujo", jei žmoneš bėga iš raudono rojaus. "Nieko naujo" — vadinas, nebedaro įspūdžio. Visi prie tokių žinių prilprato. Būtų gal didelė naujiena, jei imtų bėgti į priešingą pusę.

"Nieko naujo", jei rytų **Vokietijos** komunistinė statistika rodė 1955 gyventojų rytų **Vokietijoje** buvus 17,944,000, o 1956 — 17,716,000. Vadinas, **Maskvos** sukurtas rojus, anot korespondento, tuštėja.

Tai nėra "Vakarų propagandos" išradimas, o tai yra gyvenimo faktai, kuriuos patvirtina sovietinė statistika.

Grįžtant prie geltonai raudonų "mopro" lapelių, galima būtų sakyti taip pat "nieko nau-

NEIL H. McELROY, gynybos sekretorius, Washingtono pareiškė, kad Amerikos ginkluotos pajėgos yra pasiruošusios ir gali būti perkeltos iš vieno pasaulio krašto į kitą.

jo" — nieko, nes lapeliuose skelbiamas tas pats nusibodęs melas, kuriam priešingai byloja gyvenimo faktai. Ir iš Lietuvos bėgtų taip pat kaip iš **Vokietijos** raudonojo rojaus.

Tačiau už to "nieko naujo" slepiasi didžioji šių laikų nelaimė. Tos nelaimės yra dvi pusės. Viena — žmonių ir tautų masinis prislėgimas ir išniekinimas iki to, kad jie praranda mirties baimę ir leidžias bėgti, kur tik gali. Antra — **Vakaruose** esančių žmonių apsipratimas su tuo, nutilimas ir pasidavimas įkalbinėjimam, kad tokia padėtis yra "rojus" ir ją reikia pripažinti, jamžinti.....

AMINTORE FANFANI, Italijos ministeris pirmininkas, su savo sūnumi Giorgio, 6 m. Liepos 29 jis lankosi Amerikoje.

Žmogus ant plono ledo

DIENOS VEIDAI

Prezidento **Eisenhowerio** naujas svečias — **Amintore Fanfani**, Italijos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministras, o taip pat Italijos krikščionių demokratų partijos lyderis.

Dėmesio centre **Amintore Fanfani** yra jau nuo 1954, kada jis buvo išrinktas partijos kongrese Neapolyje partijos sekretorium. Tai buvo jaunesnės, dinamiškesnės, socialiniu atžvilgiu pažangesnės grupės, vadinamos "Iniziativa Democratica" laimėjimas partijoje.

Iš naujo dėmesio centre **Fanfani** atsidūrė šių metų rinkimuose. Jis organizavo visą partijos kovą už laimėjimą. Jei ir negavo daugumos, vis dėlto laimėjo daugiau, nei turėjo. Tai laikoma jo nuopelnu.

Dabar dėmesio centre atsiduria **Fanfani** jau dėl to, kad išėina iš partijos ir Italijos rikibi ir daros europiniu politiku. Su atsidėjimu stebima, kuria linkme jis vairuos Italiją tarpautinių vandenų srovėje.

Fanfani, Milano katalikų unto ekonomijos profesorius, buvo didžiojo italų de **Gasperi** "atrasta". De **Gasperi** vertino, kad **Fanfani** moka sukurti sąjūdžius, paversti juos galinga partija, duoti konkrečią programą ir ją įvykdyti. **Fanfani**

savo pirmąkartą taip pat labai vertino. Net paskutinius rinkimus vykdė sūkiu už de **Gasperi**. Tačiau nuo de **Gasperi** padarė **Fanfani** vieną didelį žingsnį partijos programoje — į socialinių reformų pusę, į socialinio teisingumo griežtą ir bekompromisinį vykdymą. Jei de **Gasperi** socialiniu atžvilgiu buvo laikomas vidurio žmogum, tai **Fanfani** pasirodė paslinkęs į kairę nuo vidurio.

Atsiremia dabar **Fanfani** į savo pirmątakus ir užsienio politikoje. Tačiau ir šioje srityje jis daro naują žingsnį. Tvirtai laikydamasis **Nato**, jis betgi nori būti labiau nepriklausomas; nori turėti pačiame **Nato** daugiau reikšmės.

Tuo reikalu jis jau pradėjo pasikalbėjimus su **Adenaueriu**. Ir de **Gaule** jau pakvietė **Fanfani** į Paryžių. Tai aiškus noras, kad **Nato** politikoje svaresnis žodis priklausytų pačiai **Europai**.

Vidurinių rytų kausimu, kai Amerikos kariuomenė išsikėlė **Lebanone**, **Fanfani** aiškiai pasisakė, kad jis remis Jungtinių Tautų sprendimą, bet apie Amerikos žygi rado tiksliausia visai tylėti.

Fanfani galvoja, kad Italija

turi turėti daugiau įtakos arabų kraštuose. Įtakos, pagrįstos bendru susipratimu su arabais.

Italija turi tam tikra prasme pakeisti arabų kraštuose Angliją ir **Prancūziją**.

Kiek **Fanfani** seksis įvykdyti politinius planus, priklausys nuo to, kiek išsilaikys valdžioje. O ta valdžia atremta parlamento mažuma. Pasukdamas kairėn, jis sudarė koaliciją tik su **Saragato** socialistais.

Jisai mielai suktyrė ir Nenni socialistus, jei tik tie atsiskirtų, nuo komunistų. Respublikonai ir liberalai, kurie buvo de **Gasperi** koalicijoje, dabar išėjo į opoziciją. **Fanfani** gali laimėti rankų pakėlimą tik tuo, kad respublikonai gali rankų nepakeisti. Sakoma, kad tai labai trapus ledas, ant kurio **Fanfani** parlamente laikosi.

Ledas juo trapesnis, kad į **Fanfani** žiūri su nepasitikėjimu partijos konservatyvusis ir vidurio elementas.

Bet jis turi kitą tvirtą atramą. Tai jo didelė energija, jo ištvėrmė, jo bekompromisinis idealizmas, jo atsiskakymas nuo visokios prabangos, jo darbštumas, kova su biurokratija. Visas tas asmenybės spindėjimas negali nežavėti masės. Tvirtinama, kad dabartiniu metu nėra Italijoje kitos tokios autoritetingos asmenybės.

Žmogų kai kada atlaiko ir plonas ledas. O tai tada, kada jis ne vietoje stovi, bet greitai juda. Čiuožia. **Fanfani** tokis ir yra.

MEDŽIŲ AMŽIUS

Gerai žinome, kad medžio kamienė yra žiedai — rievės, kurias suskaitę galime pasakyti medžio amžių. Kasdieniniame gyvenime žmogus tuo nesidomi, bet botanikams tai svarbu. Jie apčiuopinėja kiekvieną seną medį, per didinamuosius stiklus suskaito žiedus — rievės. Mūsų medžių amžius nėra jau toks mažas. Maumedžiai lengvai sulaukia 700 metų. Kalifornijoje viena jų rūšis uždeda per 1000. Raudonoji eglė žaliuoja 400 m. baltoji eglė — 700. Iš spygliuočių ilgiausiai gyvena tisas (Texas valstybėje), pasiekdamas 3000 metų, kadugys — 2000 m. Gi Afrikos beždžionmedis gali pasididžiuoti ilgiausiu amžiumi — 5000 metų.

Lapuočiai gi atsilieka nuo spygliuočių. Kaštanas įvaro iki 500 metų, bukas — 250. Ilgiausiai išsilaiko ažuolas: 350-500 metų ažuolui vieni niekai: surambėjęs ir nusenus jis siekia net 1500 metų. Liepa pragyvena 700-1000 metų, riešutas — 300, beržas — 100.

Daugelis šių medžių galėtų papasakoti idomos istorijos, kurią mes, mažyčiai žmonės, pažįstame tik iš knygų.

Pradeda Aleksos Angariečio kultą?

Lietuvoje kom partija atnaujino ištikėjimą saviem ištiki-miems, kad sovietinė Lietuva esanti įkurta ne prieš 18 metų, bet prieš 40. Reikia, sako minėti 40 metų nuo sovietinės Lietuvos ikurimo. Vadinas, nuo tada, kai buvo sudaryta **Kapsuko** Mickevičiaus "liaudies vyriausybė", kuri susilikvidavo, kai raudonoji armija nepajėgė Lietuvos okupuoti.

Kom. partija stengiasi itikinti kad nuo to laiko Lietuvos komunistų partija visą laiką "vadovavusi" tautai. Ji dėjusis prie visų "revoliucijų", demaskavusi nukrypėlius ir tt.

Tada vienas iš tokių "nukrypėlių" buvo **Zigmas Aleksa Angarietis**. Jis buvo demaskuotas kaip buržuazinis nacionalistas ir **Stalino** sulikviduotas. Kai atėjo bolševikai į Lietuvą, buvo uždrausta komunistam net Angariečio vardą minėti. O vieno jau bolševikiniais laikais švietimo ministerijos pareigūno išleista knygelė buvo neleistai platinti tik dėl to, kad joje visai atsitiktinai buvo suminėtas Angariečio vardas.

Dabar nusistatymas partijoje pasikeitė. Liepos 11 partijos centro komiteto nutarime **Aleksa Angarietis** minimas pagarbiam ir laikomas pagrindiniu partijos teoretiku. Taip jis reabilituotas. Tačiau ir partijos centro komitetas nėra tikras, kaip reikės laikytis dėl Angariečio toliau. Reabilituot reabilitavo, tačiau dėl visa ko

EARL R. JOHNSON, 65, Western Union operatorius, West Frankfort, Ill., nepraleido nė vienos dienos darbe. Toje kompanijoje jis dirba 42 metus. Būdamas 9 metų, jis neteko kojos, kurią nupiovė traukinys.

patarė rašytojam, muzikam rašyti "meninius veikalus" tik apie Kapsuką ir **Poželą**. Dėl kitų patariama pirma išsiaiškinti su B. arkov — štabu Vilniuje. Kitaip sakant, reikia atsiklausti rusų komunistų, ką jie pasakys.

Nauji inžinieriai

Kauno politechnikos institutą šiomet baigė 603 inžinieriai, skelbia "Tiesa".

Siaurės pašvaistės

Šiomet Lietuvoje gausu siaurės pašvaistčių. Paskutinė buvusi nepaprastai ryški liepos 8-9 naktį.

Apie Laupinaitį

T. Balso Nr. 53 skelbiama, kad **Meldutis Laupinaitis**, kurio vardu buvo paskelbta tremtyje knyga "Aš kaltinu", esąs **Jonas Laurinaitis** iš **Naujamiesčio** ir jam prikišami kriminaliniai nusikaltimai karui prasidėjus.

Amerikos pavyzdžiu

Kaune **Laisvės alėjoje**, kuri ir dabar dar Lietuvos valdančios klasės tebevadinama **Stalino** prospektu, atidaryta vaikų avalynės ir baldų krautuve. Prekės pagamintos Lietuvoje ir primena savo išvaizda iš Amerikos atsiųstą. Kitą **Laisvės alėjos** pusėje, kaip rašo "Tiesa", pradėjo veikti "Pieno-centro" krautuve — valgykla, primenantį užieigę, kur lankytojai patys išsirenka valgius ir užsimoka pavalgę.

Vasara Kaune

"Tiesos" korespondentas **A. Kadžiulis** korespondencijoje "Vasaros nuotykių Kaune" aprašo **Kauno** rinkas, kur gali gauti prigesnėm kainom nei krautu-vėse, **Kauno** autobusus, kur konduktorai veža be bilieto ir tada pigiau išėina, avalynės parduotuves, kur vasarą negausi vasarinių batų, paprotį vadintis ir dabar "ponais", "poniom" ir "panelėm". **Kauno** centrinį paplūdinį, kur išsimaudęs **Nemune** jautiesi kaip "Vazelinu išsitemęs". "Vazelinas" toks geras, kad sunku ir nuplauti. **Anskučiau** — rašo **Kadžiulis** — būdavo dar geriau — išsimaudęs būdavo rudas, tarytum visą dieną saulėje kepėjęs. Tik kvapas, girdi, būdavo ne koks.

Kas pirmasis po Chruščiovo?

Chruščiovo opozicijos vadas **Suslovas** paskutiniame partijos centro komiteto posėdyje pralaimėjęs, kai **Chruščiova** parėmęs apsaugos ministeris **Malinovskis**. Nuo to laiko **Malinovskis** esąs dešinioji **Chruščiovo** ranka. Taip **Chruščiova** nuo **Malenkovo** ir **Molotovo** buvo parėmęs **Malinovskio** pirmatakas maršalas **Zukovas**.

NORINTIEJI GAUTI

GRAŽIŲ LIETUVISKŲ KNYGŲ,

didelėm raidėm atspausdintų

maldaknygių,

angliškų **St. Joseph's Sunday** ir **Daily Missals**, puikių kristalinių ir jubiliejinių

SU LIURDO VANDENIU KRYZELIUOSE ROZANCIŲ

ir įvairiausių kitos rūšies

devocionalų,

tesikreipia į

"Darbininko" administracija,

910 Willoughby Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

(tarp Broadway ir Bushwick).

Telefonas: GL 2-6916

Lietuvių Radijo Valandos Programa perduodama sekmadieniais

WHIL — 1430 kilocycles — Medford, Mass.

Kiekvieną sekmadienį nuo 11 iki 12 val. vidurdienio. Jei norite ką nors pasveikinti ar pranešti, tai asmeniškai įduokite ar siųskite vedėjui **ANTANUI F. KNEIŽIUI** — Lithuanian Radio Hour, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Skyriai: Lithuanian Furniture Co. — O. Ivaškai, 325 W. Broadway, ir Stasys Jakutis, 495 E. Broadway, So. Boston, Mass.; Antanas Daukantas Market, 187 Webster Ave., Cambridge, Mass. Telefonai: NORwood 7-1449; SOuth Boston 4-618 ar 8-1940; KIRkland 7-8533.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių Kultūrinė radijo programa

WKOX, 1190 kilocycles Framingham, Mass.

Sekmadieniais nuo 8 val. iki 9 val. ryte

VEDEJAI — P. VIŠČINIS

47 Banks St.

BROCKTON 18, MASS.

Tel. JUNiper 6-7209

DARBININKAS

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
 Eina nuo 1915 metų, 1951 sujungė AMERIKA, LDS
 ORGANA DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAMS.
 Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.
SUBSCRIPTION RATES
 Domestic yearly \$6.00
 Brooklyn, N. Y. \$6.50
 Half year \$3.50
 Foreign \$6.50

PRENUMERATOS KAINA
 Amerikoje metams \$6.00
 Brooklyn, N. Y. \$6.50
 Pusei metų \$3.50
 Užsienyje \$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCIJOS KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS
 Straipsniai ir korespondencijos redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
 REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLENmore 5-7281

Vilniuje... kur gyvenimas pritilo susimastęs

★ Vilniuje po 13 metų ★ Lenkų žurnalistas pasakoja savo išpūdžius ★ Kelionė per Lietuvos Brastą, Baranovičius ir Lydą ★ Brasta, mazginė stotis, be traukinį sarašo ★ Gudija prie Vilniaus Vartų ★ Vilnių atpažįsta net iš griuvėsių ★ Kas sunaikinta ir kas liko? ★ Aušros Vartuose su kepurėm ir be kepurėm ★ Susimastęs miestas ir korespondentas ★ Širdį suspaudžia dabartinės padėties graudumas.

VILNIUJE - GRAŽIAUSIAME MIESTE

"Po 13 metų, — rašo Fr. Hryniewicz, — vėl vaikštinėjau gatvėmis ir užuolankomis vieno iš gražiausių miestų, kokį kada teko pažinti — tai Vilnius. Jis turi savo būdingą bruožą — tą, kurį išreiškia jo mūrai ir pastatai savo žavia architektūrine kūryba. Atpažįstu ją net iš griuvėsių, ir randu naujų žymių. Miestas, kuriame nuo pat jo pradžių (1323 metų) kryžiuosiai rytų ir vakarų kultūros, nėra dar praradęs savo charakterio, nors po paskutinio karo tame senam meno kūrinyje yra palikę didelį įpleišėjimą. Išnyko getas su jo būdingomis medinėmis sinagogomis, kurie siekė XVI amžių. Nėra senojo pašto arba buvusiuoju Radvilų rūmų. Nėra ir XVIII amžiaus Collegium Nobilium, kur prieš karą buvo Slowackio vardo gimnazija. Tačiau yra išlikę bažnytinės architektūros paminklai — 32 bažnyčios, išskyrus išnykusią augustinjonų. Stovi ir puikūs univeržitetiniai pastatai.

Jie taip pat nėra priderinti senajam Vilniuje, nėra "pašaita miesto grožio arba estetikos". Tikta meksfaltuotų gatvių daugiau atsiradę — daugiau negu per 20 metų prieš karą (Lenkijos valdymo laikais). Tirsčiau apsisitatus Žvėrynas. Sporto stadionas prie Neris išplėstas 80.000 žiūrovų.

AUŠROS VARTUOSE

Aušros Vartai yra išlikę sveiki. Apie juos pasako patarlė: "Čia viskas kaip buvo, tik gal kiek papuvo". Vadinasi, yra apiešti ir neremontuojami. "Pro Aušros Vartus einančia gatve nevažinėjama. Žmonės eina nusimadami kepurės arba ir su kepurėmis" (Ligi bolševikų ne žydai nepraeidavo pro Aušros Vartus, kepurės nenusimėję). Niekas nepasikeitė ne gretimose šv. Teresės bažnyčioje.

Korespondentas pabrėžia, kad rytinėje Europoje "negalėjai rasti kito tokio miesto, kuris būtų buvęs toks įvairus religini atžvilgiu, kaip Vilnius. Prieš karą čia buvę katalikų, unitų, pravoslavų, sentikių, liuteronių, reformatu, mahometonų, karai-

mų ir žydų. Kiekviena iš tų konfesijų siekė valdyti sielas (tai Fr.Hryniewicziaus linktelėjimas bolševikam), bet buvo laikomasi tolerancijos (susipranta pasitaisyti).

Dabar "tikėjimas jau neturi įtakos sovietinės Lietuvos sostinės kultūriniam gyvenimui", vis dėlto ir toliau "tebetstovi bažnyčios, cerkvės, sinagogos, mečetės ir karaimų kinežės".

SUSIMASTĖS MIESTAS

Kitados Maironis eilavo, kad Vilnius "miega giliai", Fr. Hryniewicz savo ruožtu pastebi, kad kitados apie Vilnių buvo sakoma, jog "jisai savo grožį

slepia nuo žmonių akių". Gražiausių architektūros stebukliu, esą, reikia ieškoti mažose gatvelėse, jų užuolankose ir kiemuose. Visa tai palikę dabarčiai, kuri neatrodo, tai suprantanti. Gyvenimas einas nauja kryptimi, atitokusia nuo tos miegančios ar pasislėpsios senovės. Miestas ir toliau "už širdies griebias savo ramybę ir besiliejančia graudžia melodija (rzėwną melodją), kurią kiek glūšina naujoviskas gatvės bil-desys, tačiau ji aiškiai girdima nuošaliuose miesto kampeliuose, kur gyvenimas pritilo susimastęs".

Vilniuje gyvenimas pritilo susimastęs ir laukias, anot Maironio, kad laikai atsimaitytų: "slėgė pikti, nušvis kiti Lietuvai, mūsų tėvynei".

S. S.

Vatikano radijo ir telegrafo tarnyba

Vatikane, prie šv. Petro bazilikos, stiebiai aukšti radijo stoties HVJ stulpai. Jie aiškiai išsiričia iš senovinių renesanso pastatų. Tai jau mūsų laikų civilizacijos ženklai. Bet jie praktiškai: per tą radijo stotį Vatikanas pasiekia visą pasaulį. Pasiekia jį radijo transliacijomis ir telegrafu.

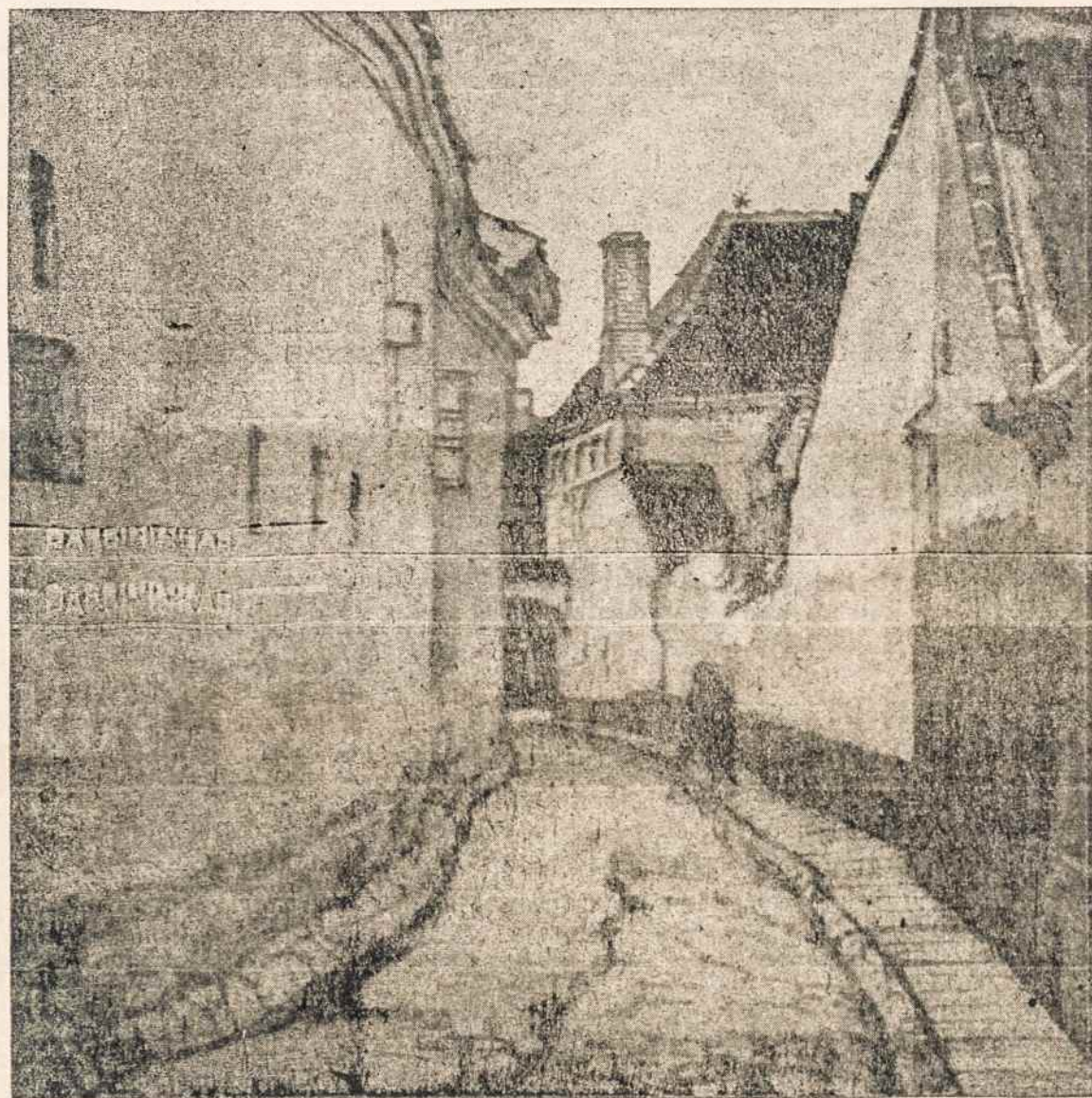
Radijo transliacijos galima

perduoti iš šv. Petro bazilikos ir Vatikano rūmų. Beveik kiekvienam svarbesniam kambary yra priimtuvas, kuriuo susisiekiama su radijo stotimi. Bet to, yra du gerai organizuoti judami vienetai, kurie radijo transliacijas gali perduoti iš bet kurios Romos bažnyčios ar vietovės. Visam tam darbu ir pačiai stočiai vadovauja kun. S. Stefanizzi, vienuolis jėzuitas, mokėsis JAV ir čia studijavęs radijo techniką.

Vatikano radijas yra labai svarbus šv. Sosto ryčiui su visu pasauliu ir kraštais už geležinės sienos. Per Vatikano radiją perduodamos šv. Tėvo kalbos, enciklikos, audijencijos, informacijos apie kongresus, suvažiavimus, įvairios žinios ir k. Telegrafu (tam tikrais sutartais ženklais) Vatikanas susizino su savo pasiuntiniais (diplomatais) visame pasaulyje.

Kraštam už geležinės sienos per Vatikano radiją teikiamos instrukcijos ir pamokymai. Dėvynis kartus per savaitę duoda programa klierikam ir kunigam už geležinės sienos. Tai vadinamas seminarijos ir informacijos kursas: duodamos teologinės žinios, atpasakojamos enciklikos, nauji potvarkiai ir k. Kiek toji radijo tarnyba svarbi, liudija kun. Th. Zubek, pranciškonas, kuris ligi 1951 metų buvo komunistų nelaisvėje. Jis sako, kad "mes klausydamė Vatikano radijo, priglaudę ausis prie radijo aparatų, kaip kaliniai prie savo kameros durų".

Per Vatikano radiją duodamos ir lietuviškos translaicijos ir pavergtąjį Lietuvą.

SENOJO VILNIAUS gatvė. Dail. V. Debužinskio paveikslas.

Vilniuje gyvenęs Fr. Hryniewicz, dabar yra Poznanėje, Lenkijoje, leidžiamo laikraščio "Głos Wielkopolski" korespondentas. Iš Vilniaus jisai pasitraukė 1945, bolševikam tą miestą jau užėmus ir metus šeiminkavus. Po trylikos metų gavo leidimą Vilnių vėl aplankyti. Savo išpūdžius aprašo minėtam laikraštyje, o jo ištraukas duoda New Yorko lenkų dienraštis "Nowy Swiat".

Fr. Hryniewicziaus kelionės raportazas yra santūrus bolševikų atžvilgiu. Vis dėlto iš jo prasikiša pastebėta netvarka, Vilniaus miesto apleidimas ir, svarbiausia, graudulus dėl tos padėties, kurioje atsidūrė Vilnius, "vienas iš gražiausių miestų kokius tik žinau".

Savo išpūdžius Fr. Hryniewicz pradeda nuo dabartinės Lenkijos rytinio pasienio.

LENKIJOS-GUDIJOS PASIENY

Korespondentas nurodo, kad iš Varšuvos į Vilnių galima važiuoti dviem geležinkeliais: vienu-per Baltstogę ir Gardiną, kitu-per Brastą, Baranovičius ir Lydą. Antrasis kelias yra 200 km. ilgesnis. Korespondentas pasirinko tą antrąjį kelią. Tame kelyje pereinamasis punktas yra Brasta, kitados vadinta Lietuvos Brasta. Dabar ties ja susieina Lenkijos, Gudijos ir Ukrainos sienos. Autorius pažymi, kad tai yra mazginė stotis geležinkelio linijai Maskva—Varšuva Berlynas. Mes gi galime pridėti, kad toji "siena" atsirado iš Stalino ir Hitlerio susitarimo, grobiant Lenkiją 1939. Bolševikai čia išlaikė savo grobuonišką sutartį, nors vokiečiai buvo nustumti iki Berlyno.

Brasta yra punktas, už kurio baigiasi ir kiek laisvesnė satelitinė Lenkija. Jos paskutinė stotis yra Terespolis prieš Brastą. Keleiviui čia visai sumažėjo. Liko tiktai keliolika, kurie važiavo į Maskva. Kiti išsėdo pačioje Brastoje.

Brastos stotyje visai nėra sarašo traukinių, kurie eina į Lenkiją. Reikia teirautis, kada ir koks traukinys veža į Varšuvą. Sovietų Rusijos gilumon ir į Pabaltijį eina 12 traukinių, bet nurodyti tik galiniai punktai: Maskva, Kijevas, Leningradas, Ryga. Nežinia, kur jie pakeliui sustoja ir kada. Vilniun iš Brastos eina tik vienas traukinys per parą. Tik šventėse paleidžiamas antras. Jie eina per Baranovičius, bet iš tos stoties į Vilnių greitojo traukinio nėra. Taip besibaladodamas per dabartinę sovietinę Gudiją pravažiuoji Lydą ir atsirandi Beneikainyse. Čia "Gudija prieina beveik prie Vilniaus vartų".

gas, ir darbštus, ir blāvius, ir taikus, ir, pagaliau, neplepus. Niekam nieko be reikalo neišplepės. O pažintiame gyvenime šitai tikrai svarbu, nes jokiai klebonui nėra malonu, kai iš zakristijos ima riedėti iš visas puses įvairių tauškalų bangos, lyg į vandenį meste akmens sukelti verpetai. Bet svarbiausia, kad čia net šuo neamtelėjo apie kokį nors nesutarimą tarp klebono ir zakristijono. Trumpai tarant, niekam net į galvą neatėjo kad Jakulis būtų vieną dieną pakeistas kitu.

Sventoriaus pakraštyje, prie akmenų tvoros, susispietė būrelis parapijos vyrų ir traukydam pečiai, ėmė šį klausimą kabinėti iš visų pusių. Bet, atvirai kalbant, tai ir buvo tik kabinėjimas, tik dalyko pešiojimas ar tarypamas, tačiau niekas nieko tuo reikalu nežinojo, taigi, nieko negalėjo ir pasakyti.

— Va, ateina Andrius. Jis tikrai jau žino! — tarė vienas iš būrelio.

— Na, kaip jis nežinos? Juk vargoninkas jo svainis! — autoritetingai pritarė kitas ir su bendrakalbiais įbedė akis į pla-

čiais žingsniais artėjantį Andrių.

— Tai ko jūs, vyrai, taip spoksote į ateinančiuosius? Gal manote, kad aš iš kitos parapijos?

— Taigi, Andriuli, tave tai mes jau ir iš batų pažintume! Bet mūsų galvos susisuko dėl permairių parapijose. Sakyt tu mums, Andriuli, dėlko klebonas atleido Jakulį, o priėmė Siugzdinį?

Ar Siugzdinis pasisiūlė už mažesnę algą? — ne tai norėdama visus prajuokinti, ne tai pabrėžti savo dalyvavimą sprendžiant tokius svarbius parapijos klausimus, išterpė Žiūronių turčius Saukėnas.

— Siandie bažnyčioje jau zakristijonauja Siugzdinis. — trumpai pridūrė visą pasikalbėjimą užmezgęs Vaitėnas.

galvą ir tikrojo dalykų žinovo veidu pridūrė:

—Žinote, vyručiai, čia ilga istorija, o neužilgo skambins ir sumai. Taigi, atidėkime visą šią istoriją kitam kartui! — norėdama išspainioti iš nieko nežinančiojo padėties, pasiūlė Andrius.

— Tai kad mes jau buvome ankstyvosiose ir dabar turėsimė kuokštuoti namo! —gerai širdiškaip prisipažino vienas iš pokalbio dalyvių.

—Nugi, Andriuli, sakyt nors trumpai! Sakyt bent dėlko? — spaudė kitas.

—Ar Jakulis kuo nusikalto? Ar šaip kas atsitiko? — sprudo vienas po kito klausimais lyg iš slėgtuvų.

Tačiau Andrius, prisiimdamas tikrojo žinovo povyzą, tik šyptelėjo visa burna, mostelėjo kaire ranka ir, nelaikydamas klausimo itin svarbiu, pridėjo:

— Na, tai kas čia tokio? — išgirsite kitą savaitę!

Ši pastaba sukėlė tikrą vyriską ermiderį. Visi ėmė šnekėti kartu, vienas per kitą klostyti negalimo atidėlojimo argumentus, nes visi buvo įsitinę, kad įvykis tikrai nėra eilinis. Pa-

galiau visi ėmė po truputį rimti ir visi sutiko, kai Andrius gana griežtai ir aiškiai pareiškė kad jis to įvykio priežastis galis jiems išdėstyti tik po sumos, tačiau jokiū būdu ne dabar.

—Pagaliau, vyručiai, aš dar turiu prieš sumą būtinai užbėgti pas Šliomkė! — pridūrė Andrius ir, nieko nelaukdamas, nužygiavo Šliomkės link.

Pasilikusiai ėmė kraipyti galvomis, skirstytis į mažesnius būrelius, vienas kitam dėstyti savus samprotavimus, bet niekas nėjo namo. Visi juto, kad čia įvykis buvęs neabejotinai svarbus. Greit šis įvykis apėmė visą ir sumą susirinkusią minią. Daugybė parapijiečių būriavosi šventoriuje ir greta jo ir visi iščiūėjo apie įvykusį faktą, bet visi tiek niekas nežinojo tikrosios to fakto priežasties.

Suėję į bažnyčią visi matė žvaliai judant sudžiūvusį Siugzdinį, bet niekas nematė Jakulio, nors šaip kurie žvalgyte žvalgė iš visas bažnyčios pakampe. O Andrius pasienyje visą laiką savo galvoje dėstė ir dailino Jakulio atstatymo istoriją.

Kai pamaldoms pasibaigus visi išūgiėjo iš bažnyčios, iškėb-

lino kartu su visais ir Andrius. Prie šventoriaus tvoros, toje pačioje vietoje, jau stovėjo dvigubai didesnis vyrų būrys ir žvilgčiojo į šalis, atidžiai stebėdami p্লাুকiančią minią, kada joje pasirodys Andrius.

Kai tik šis atsiskyrė iš minios, vyrai jį beregint apspito ir Andrius pasijuto esąs kaklus ištiesusius vyrų vidury. Visų kaklai buvo aiškiai pakrypę į Andrių visi buvo ištroškę girdėti tikrąją priežastį, iš tą dalyką geriausiai žinančio lūpų.

— Na, tai, Andriuli, nieko nelaukdamas ir dėstyk! —vėl pradėjo Vaitėnas.

— Atvirai prisipažinsiu jums, vyručiai, kad man ir nepatogu visas paslaptis knaisioti, — lyg visą apgaleistaudamas, tarė Andrius.

—Tai ot, rado nepatogumą! Juk mes gi visi parapijiečiai, visi kaip savi! Tai kam ir koks čia gali būti nepatogumas? — ėmė užtauti ištiegti kaklai.

— Na, kad jau taip, tai žinokitės! Man negaila! —vis lyg turėdamas tam tikrą abejojimą, sutiko Andrius.
(bus daugiau)

Ig Ma

ANDRIUS

(1) Mano pusbroli Andrių jūs visi gerai pažįstat. Gal ne vienas klausėte ir jo istorijų. O pasakoti jis moka, tik reikia mokėti jį užkalbinti. Juk tik tam Ponas Dievas jį leides ir į pasaulį — pasakoti tikruosius atsitikimus (arba, nugirdus kitų kalbas, jas iš naujo daug prasmėčiau perpasakoti). Tačiau visi gerai žino, kad Andrius tų pačių istorijų niekada nekartoja. Ir kaip jis jį nepasako? Juk, ar ne jis visur buvęs ir visa matęs? Ar ne jis taip gerai visa žinąs? Ir tie tikriausi atsitikimai pilasi iš jo burnos kaip iš gausybės rago.

užsakytas tūpčioja aplink altorių plonakaklis Siugzdinis. Užsivilkęs naujutėlė kamžą, apsiavęs gerai išblizgintais batais, pagaliau visiems pastebimai svitinčiu veidu, sakytum, vos tik iš surmaišio ištrauktu sūriu.

Ir kaip tai galėjo atsitikti? Juk niekas niekada ir niekur negirdėjęs, kad klebonas būtų Jakuliu nors per nago juodymą nepatinkintas, ar kam nors vieną žodį būtų prieš Jakulį šepnelėjęs. Taip, patys senieji atsimenama, kad Siugzdinis buvęs zakristijonu ar prieš dvidešimt metų ir tą darbą išmano. Bet kas gi gali pasakyti, kad to darbo nemoka Jakulis, kurs dar pereitą sekmadienį taip energingai daręs bažnyčioje tvarką. Pagaliau visi žino, kad Jakulis tikrai šykštus, kad jis už centą sutiktų varyti į Kauną utelę, bet visais kitais atvejais — tikrai padorus žmogus: ir tvarkin-

KŪRYBOS PRIEDAS

LIETUVĖ EUROPOS ARCHEOLOGŲ KONFERENCIJOJ

Dr. M. Gimbutienė, dirbanti Harvardo universiteto Peabody muziejuje, rugpjūčio 6 d. išvyksta kelionei į Europą. Kelionėje išbus apie pusantro mėnesio. Ta proga aplankęs įžymią mūsų archeologę, pasiteiravau apie jos kelionės tikslą ir mokslinius darbus.

Pagrindinis kelionės tikslas, atsakė dr. M. Alseikaitė—Gimbutienė, tai dalyvauti tarptautiniame archeologijos kongrese Hamburge rugpjūčio 24-30 d. Ten skaitysiu paskaitą "Žalvario amžiaus kultūra Rytų Europoje". Paskaitoje duosiu santrauką ir pagrindines išvadas baigto rašyti antrojo "Rytų Europos proistorės" tomo. Prieš važiuodama Hamburgą, dar dalyvausiu Prancūzijoje (Dordogne, Les Eyzies) paleolitinės sodybos (apie 15,000 m. pr. Kr.) kasinėjimuose, kuriems vadovauja ir finansuoja Harvardo universitetas. Paskui pasuksiu Stuttgartą. Čia prasidės archeologinė ekspedicija, kurioj teks apvažiuoti visas svarbesnes Vokietijos archeologines vietas. Po kongreso lankysime Šiaurės Vokietiją.

Vėliau studijų reikalais važiuosiu į Suomiją, Švediją, Norvegiją ir Daniją. Grįšiu per Ispaniją. Barcelonos universitete skaitysiu 2 paskaitas Rytų Europos proistorės klausimais.

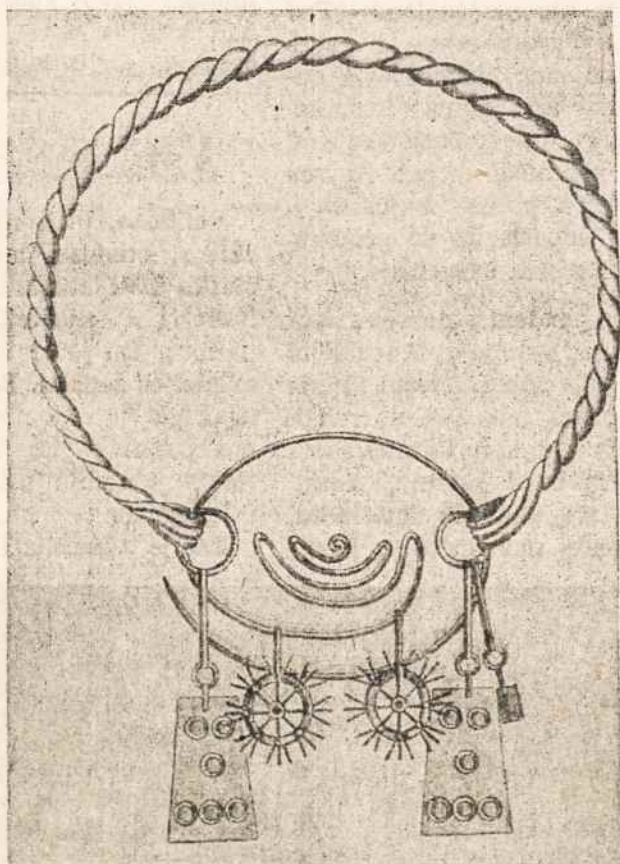
Minėjote, kad baigtą rašyti antrąją dalį "Rytų Europos proistorės". Ar tai yra to veikalas užbaigta?

Ne. Bus dar ir tretysis tomas. Pirmasis, Harvardo universiteto išleistas 1956, liečiama mezolito, neolito ir žalvario amžiaus kultūrą Pabaltijos erdvėje ir Rusijoje (10,000-1.700 m. pr. Kr.). Viena knygos dalis svarsto indoeuropiečių kilmės klausimą. Indoeuropiečiai į Europą bus atėję iš Rytų apie 2000 m. pr. Kr. Tai liudija Rytų, Vakarų ir Šiaurės Europos kultūros aiškūs pasikeitimai, kuris siejamas su naujų žmonių pasirodymu.

Antrajame tome kalbama apie laiką 1700-700 pr. Kr. žalvario amžių. Aprašomos 9 skirtingos kultūros, tarp jų ir baltiškoji kultūra — Rytprūsiai,

Šiaurės Lenkija, Lietuva, Pietų Latvija ir Gudija, kuri yra menkiausia iširta (atskiri radiniai betgi rodo ryšius su baltiška kultūra), Vakarų Rusija ir pietus nuo Maskvos greičiausiai priklauso baltiškam blokui. Sprendžiama problema ir slavų protėvynės. Ji bus buvusi tarp Rytų Lenkijos ir Vakarų Ukrainos. Tai laikotarpis, kada indoeuropiečiai išsiskirstė tautomis.

kietijos universitetuose. Laiko ir apimties atžvilgiu jis yra toks pirmas. Iš kritikų galima suminėti Oslo universiteto prof. G. Giessingą žurnalė "Mann" London, Royal Anthropological Institute (1958, February, 52), kuris pabrėžia "puikų apvaldymą plačios ir sudėtingos medžiagos" ir laiko tą knygą vienu svarbiausių ir pagrindinių reikšmės inauš Europos proistorės. Edinburgo univ.

BRONZINE kaklo grandinė iš 3-4 amž. po Kr., rasta Rytų Lietuvoje. Ilustracija paimta iš dr. M. Gimbutienės veikalą "Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art".

Trečiajame tome bus kalbama apie geležies amžių prieškristiniais laikais (iki rašytiniai šaltiniai duoda naujos šviesos ir pereinama į istoriją). Čia bus archeologiškai rekonstruojamos kultūros, surišant su istorijos šaltiniais ir kalbos duomenimis.

Kaip archeologų buvo sutiktas pirmasis jūsų veikalas tomas?

Pirmojo tomo pirmoji laida buvo greitai išpirkta. Dabar rengiama antroji laida. Šis veikalas yra privalomai perskaitytinų knygų sąrašė Europos proistorės ir bendrojo antropologijos kurso studentams Amerikos, Anglijos, Švedijos ir Vo-

prof. St. Piggot žurnale "American Anthropology" (1958, vol. 60) nurodo, kad čia duodama pilna proistorės apžvalga svarbaus senos pasaulio regiono, dėl politinių ir kalbinių sąlygų neprieinamą vakarų mokslininkams, panaudojant sunkią medžagą pavyzdinčiai gabiai ir išmaningai. Panašiu vertinimu yra amerikiečių vokiečių, ispanų mokslinėje spaudoje.

Ką esate dar rašę iš archeologijos srities?

Lietuvos Vakarų Studijų Komisijos leidinyje "Mažoji Lietuva", tik neseniai išleistam, išspausdinta 120 psl. studija "Rytprūsiai ir Vakarų Lietuvos

prieistorinės kultūros apžvalga". Šiuo klausimu lietuviškai dar nebuvo rašyta.

I Lenkiją, Varšuvon, pasiūčiau studiją apie Vakarų baltų kultūrą žalvario amžiuje. Ji bus atspausdinta knygoje, skirtoje archeologo W. Antoniewicziaus 75 m. amžiaus sukakčiai paminėti.

Straipsnių apie Uralo akmens ir žalvario amžių pasiūčiau į "Proceedings of the Prehistoric Society", London. Čia jau telpa trečias didesnis mano straipsnis.

Galiu paminėti dar visą eilę straipsnių archeologiniais klausimais "Lietuviškoje Enciklopedijoje", "Baltai" ("Encyklopedia Britannica"), "Akmens amžius šiaurės rytų Europoje" ir "Neolito ir žalvario amžius į šiaurę nuo Juodosios jūros" (Cahiers d'Histoire Mondiale, "Unesco leid. Vol. III, No. 2 ir Vol. IV, No 1).

Iš senesnių darbų, be disertacijos "Laidosena Lietuvoje priešistoriais laikais" (Die Bestattung in Litauen in der vorgeschichtlichen Zeit, Tuebingen, 1946), spausdinu visą eilę straipsnių "Gimtajame Krašte", "Kūryboj", "Tremties Metuose", "Aidose", "Universitas" (Tuebingene) ir k.

Padėkojės už pasikalbėjimą ir palinkėjes laimingos kelionės mylimoje Europoje, išėjau galvodamas, kaip tyliai dirbdama energinga mokslininkė, atlieka ir neįkainojamos vertės tautinį darbą tarptautinėje mokslo plotmėje išskeldama ir į tinkamą vietą pastatydama mūsų protėvių — baltų kultūrinį vaidmenį.

VI. Kulbokas

Rašytojų Draugijos valdyba bus New Yorke

Lietuvių Rašytojų Draugijoje buvo pravesas slaptas balsavimas, kur ateinantiems dvejiems metams bus draugijos valdyba. Balsų tikrinimo komisiją sudarė J.A. Vaičiūnienė, J. Šviestas—Balčiūnas, St. Tamulaitis. Birž. 18 patikrinę vokus, rado tokius duomenis: už New Yorką pasisakė 33, už Bostoną 15; kiti susilaikė arba balsavo už kitas vietas. LRD nariai kartu buvo prašomi pasisakyti, ar jie patenkinti LRD vadovybės veikla, ar ne; 34 pareiškė esą patenkinti, 7 nepatenkinti, 13 nepareiškė nuomonės.

I Rašytojų Draugijos valdybą kandidatuoja Kotryna Grigaitytė, Paulius Jurkus, Algirdas Landsbergis, Pranas Naujokaitis, Juozas Tysliava, Stepas Zbarskas, Leonardas Žitkevičius, ir revizijos komisiją Leonardas Andriekus, Ona Balčiūnienė—Audronė, Nelė Mazalaitė, Aleksandras Merkelis, Alfonsas Tyruolis — Šešplaukis; garbės teis man J. Augustaitytė — Vaičiūnienė, Povilas Gaučys, Kleofas Jurgelionis, Leonardas Šimutis, J. Švaitas — Balčiūnas. Rinkimai vyksta laiškais iki rugpjūčio 21.

Atsiųsta paminėti

Varpas — nr 3-4 Numeryje rašo: V. Čičiūnas — V. Kudirką —vienybės ir kovos ideologas; J. Zilevičius — V. Kudirką — Himno autorius; D. Krivickas — Lietuvos tarptautinis status; St. Kolupaila — Lietuvos teritorijos plotas; B. Mačiūka — Lietuvos ūkio įjungimas į Sovietų Sąjungos ūkį; J. Audėnas — Lietuvos rusinimas naujais vardais; A. Landsbergis — Komunistiniai romanai apie pokario kovas Lietuvoje; V. Butrimas — Mūsų jaunuomenės susigrąžinimas; J. Smulkštys — Kelios pastabos dėl Santaros ideologijos; L. Sabaliūnas—Jaunuomenės nuotaikos politikoje; J. Jaks-Tyris — Tautininkai ir liberalizmas; J. Pajaujūis — Bolševizmas ir Vakarai; J. Jaks-Tyris — Ūkinis Europos apjungimas ir Lietuva; dr. V. Kanauka — Vienas paskutinųjų mohikanų, spaudos bei knygų apšvalga.

MANO BICIULĖ SALE (4)

SALOMĖJA KREMLIUIJ IR SAVO PAČIOS AŠAROSE

1941 metų viduržiemį. Mano buvusiam darbo kambariui buvo apsigyvenęs Alpas Liepsnonis (Kuchanka), tuometinio "Valstiečių Laikraščio" literatūrinės atkarpos redaktorius. Kai dar vasaros metu Liepsnonis pasirinko tą kambarį, jam pareiškiau, kad turime naują ir nesame tikri dėl būsimos ramybės. Tačiau vaikas buvo pavyzdinčiai ramus ir jokių riksmo puotų neorganizavo. Liepsnonis buvo taip pat gana tylus ir korektiškas. Retkarčiais užkalbintas, jis ga-

na keistai šyptelėdavo. Vieną kartą, pasidargęs matyt išvadą, kad namuose jokio vaiko nesama, o aš tik norėjęs jį vaiku atbaidyti nuo sekvestruoto kambario, net pasiteiravo manęs tuo pačiu šypsniu lūpose, kur dingęs tasai mūsų vaikas. Pažutęs tam tikrą įtarimą, čiupau Liepsnonį už rankos ir įvilkau į miegamąjį prie vaiko.

— A, tikrai vaiko esama, — tarė nustebes.

Šitai mudviečių tarpusavio patikėjimą kiek atstatė, bet ledų galutinai neištrypino, kol vie-

na šaltoką žiemos popietę Liepsnonis įėjo gerai nusiteikęs. Jis ką tik buvo grįžęs iš Zarasų. Pasipaskojo, kad ten važinėjęs su Salomėja Nėrim agituoti (mat, S. Nėris buvo išstatyta kandidatė į Aukšč. Sovietą iš Zarasų apskritys). Jis tuoj emė dėstyti, jog dabar apie mane "visa žinąs", nes apie mane jam viską išdėdėjęs Salė Nėris, kuri prašiusi man perduoti jos sveikinimus. Ką ji apie mane buvo dėsčiusi, neklausinėju, tačiau viena buvo aišku, kad Liepsnonio santykiu su mano šeima po šio pakito, tapo daug šiltesni. Teko girdėti, kad tas pats Liepsnonis po kokių poros savaičių vienoje paskaitoje rašytojams pareiškęs, kad tokiems katalikams, kaip Ig. Malinauskas, J. Grušas, ir plaukas nuo galvos nenukrisiąs dėl jų katalikybės, nes jie esą žmoniški žmonės. Aš aiškiai jautau, kad jo išsireiškime buvo ir Salės žodžių atbalsis.

Ko turiu prašyti Stalingą?

Laisvės Alėjoje buvo "Dirvos" knygynas. Dabar jis buvo valstybinis. Pavasarėjo, bet dar buvo šaltoka. Sustojau prie vitrinės ir, užpakly sukabinęs rankas, žiūrėjau naujuosius leidinius. Pasijutau sučiuptas už mažojo pirščiuko ir tempiamas. Už manęs stovėjo šypsodamosi Salė. Nusijuokiam abudu, pasisveikinam. Salė pasisako einanti į stotį, vykstanti į Palemoną. Tuojau pat pasukome storių kryptimi. Kai priėjome Vytauto prospektą, Salė pasiūlė Trakų gatvę, pridurdama, kad ten mažiau vaikščiojančių. Pokalbis nukrypo į jos įspūdius Maskvoje, nes žinojau, kad ji ten buvo nuvažiavusi.

Salė pasakojo, jog "Poema apie Stalingą", kai tik buvo parašyta, Pozdniakovo rūpesčiu tuojau buvo atiduota versti į rusų kalbą. Išversta, jos žodžiais tariant, tikrai gerai. Kai vertimas buvęs baigtas, tada ir jai buvę pasakyta, kad vieną dieną pačiai teks važiuoti į Maskvą. Taip ir įvyko.

Stalino ji buvusi priimta Kremliuje. Ją lydėjęs rašytojų sąjungos primininkas Aleksiej Tolstoj. Pirmiausia Salė paskaičiusi savo poemos originalo ištrauką. Vertimą skaitęs vienas artistas, kurio pavardė pamiršau. Jo balsas ir interpretacija buvę geri. Salė susidariusi įs-

(Nukelta į 5 pusl.)

LIURDO MARIJA, dail. V. Jonyno eskizas Marquette parko bažnyčiai Chicagoje. Ilustracija iš Aidų 6 nr.

SUTVARKYTI JURGIO SAVICKIO PALAIKAI

Rašytojas Jurgis Savickis mirė 1952 gruodžio 22 Prancūzijoje ir buvo palaidotas Roquebrune kapinėse. Pagal vietos nuostatus kapas po penkerių metų turėjo būti panaikintas. Lietuvių Rašytojų Draugija nupirko naują rūšį ir gavo amžinos nuosavybės dokumentus. Rūšys buvo išmūrytas prieš ketetą mėnesių, bet reikėjo laukti leidimo palaikams perkelti. Birželio 19 d. 8 v. ryto Roquebrune kapinėse, dalyvaujant A. Liutkui ir J. Lanskoronskui su žmonomis, buvo atkastas J. Savickio kapas ir kaulai perdėti į naują žuolini karstą. ant kurio uždėta ta pati varinė plokštelė su mirusio pavarde ir mirties data. Karstas perkeltas į naują rūšį.

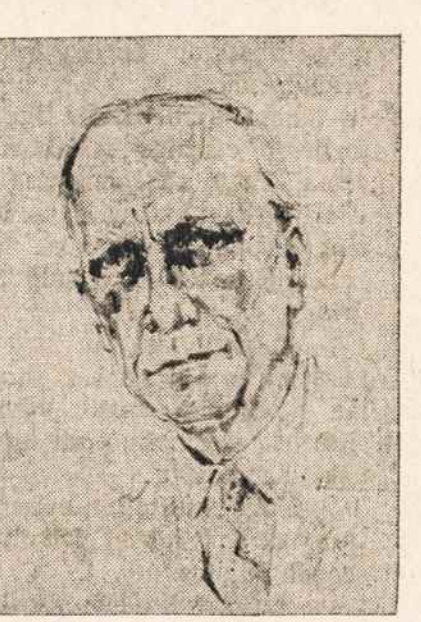
Roquebrune kapinėse, kurias J. Savickis pasirinko, yra aukštame kalne, apie 40 minučių nuo jo buvusios vilos "Airiogalos". Iš kapinių matyti Mentono miestas Italijos Alpių papėdėje, Monte Carlo ir mėlyna jūra.

Dar praeis keli mėnesiai, kol bus pagamintas marmurinis antkapis su velionio atvaizdu ir užrašu. Visus darbus rūpestingai prižiūri netoliese gyvenąs Antanas Liutkus, kurį Jurgis Savickis savo veikale "Zemė dega" daug kartų mini. "Mano

kūnas". Atrodo, kad taip pat verčiantis, iš nusiųstų 500 dol. (209.376 frankų) pakaks kapui sutvarkyti

Sovietų ambasada Paryžiuje išikišus, Jurgio Savickio sūnus Augustinas, dailininkas, gyvenąs Lietuvoje, šį pavasarį iš ponios Kok atgavo tėvo paveikslus ir apie milijoną frankų, kurie susidarė, valdžiai pardavę. J. Savickio "Ariogalos" vilą su sodyba ir apmokėjus velionio skolas. Vilą nupirko vietinis prekybininkas, pašalino jos pavadinimą; ponis Kok išsikraustė į Metoną. Dail. Aug Savickis su ekskursija šį pavasarį lankė si Prancūzijoje.

Rankraščių nei bibliotekos ne pavyko išgelbėti, išskyrus tą novelių rinkinio rankraščių, kurį nuo 1951 "tebeleidžia" leidykla "Patria". Ponia Kok tvirtino A. Liutkui, jog velionis prieš mirdamas prašęs rankraščių ir laiškus sugadinti. To de, ja, niekas negali patikrinti. LRD vardu buvo kreiptasi į ją prašant saugoti ir etvučiai perduoti rankraščius LRD-jai. Vietos lietuvių siuntė net tarpininkus (olandus, prancūzus), bet ir šiem ji atsisakė perduoti. Atrodo, kad toji olandė, išsiskyrusi su vyru, olandu gydytoju, liet. kersėjo dėl to kad

RAŠYTOJAS Jurgis Savickis

šie palaikė Ingės Savickienės puse. J. Savicko ankstesniu testamentu viskas buvo užrašyti žmonai Ingei, tačiau, šiai išvykus pas gimines į Daniją, J. Savickis nelemė valandą 1952. LX 30 parashė tokį raštelį "būsimos žmonos p. Kok" naudai; tą raštelį, kaip vėlesnį, prancūzai pripažino teisėtu testamentu. Po to, kai teismas nuėmė antspaudus, p. Kok praktiškai su knygomis ir rankraščiais galėjo daryti, ką norėjo. Ir ji dalį sudegino, o likučius pardavė poperiaus pirkliams.

Kultūrinė kronika

● Goethės namai Paryžiuje vėl atidaromi. Po antrojo pasikaro jie buvo prancūzų vyriausybės uždaryti. Dabar vyriausybė nuo rugpjūčio 1 Goethės namus grąžina Vokietijos vyriausybei. Paryžiuje bus įkurta ir vokiška gimnazija.

● Nobelio premijos laureatai turi savo susirinkimus Lindauer, Vokietijoje. Siemet susirenka chemijos laureatai. Ji suvažiavimą taip pat savo atstovus atsiunčia Vokietijos ir Sveicarijos chemijos bei elektros industrija ir 30 universitetų siunčia savo jaunuosius asistentus bei studentus, viso per 500 asmenų.

● Dabarties religinio meno paroda surengta Vokietijoje. Miunchene. Paroda tęsis visą rugpjūčio mėn.

● Amsterdame "Rijksmuseum" šiemet švenčia 150 metų sukaktį. Ta proga vyksta žemutinės Olandijos viduramžių meno paroda.

● Vokietijos filmų festivalis, kuris įvyko Berlyne, geriausiu 1958 metų filmu pripažintą "Nachts, wenn der Teufel kam" (Naktis, kada atėjo velnias), geriausiu artistu išrinktas Lisellote Pulver, geriausiu režisierium — Hans Majewski.

ARCHEOLOGAI NERIA PO VANDENIU

Ieškodami senosios Graikijos kultūros pėdsakų, archeologai pradėjo naudoti naujus metodus — jie neria po vandeniu. Apsirūpinę moderniais kvėpavimo aparatais, povandeniniais foto aparatais, jie padarė įdomių tyrinėjimų ir surado nemažą senovės meno turtą. Tyrinėjimus vykdo Britų Archeologijos Institutas.

Graikijos vandenys yra pilni salų. Jau anksčiau žvejai ir kempinių nari pastebėjo, kad vandeny esama ir nusikendusių laivų ir kitokių daiktų. Taip 1900 m. žvejys iš vandens ištraukė pirmą vertingą radinį — bronzinę jaunikaičio statulą iš 370 m. pr. Kr. Vėliau kitoje vietoje buvo išgriebta Hermes statula, kuri buvo 4 metrų didumo. Rasta ir Zeuso statula ir kitų įvairių daiktų.

Britų Institutas pirmiausia tyrinėjo vandenį prie Chios salos. Rasta daug sudužusių laivų, o juose įvairių puodų iš 4 ir 5 amžių prieš Kr. Tyrinėjimai archeologai išmoko pirmą kartą fotografuoti po vandeniu ir atlikti kitus mokslinius matavimus.

Kita ekspedicija nusikėlė į Kretos salą. Čia ne tiek domėtasi nusikendusiais turtais, kiek

vienu senųjų graikų uostu, kuris dabar yra apsemtas vandens. Spėjama, kad apie 535 m. po Kr. buvęs žemės drebėjimas stipriai palietė salą, jos vakariniai krantai pasikėlė, o rytiniai — nusmuko. Taip uostas atsidūrė porą metrų po vandeniu. Archeologams buvo gana lengva tyrinėti uosto įrengimus, jo stiprinimus. Iš tyrinėjimų archeologams paaiškėjo, kad žemės drebėjimo metu iš šiaurės yra atėjusi stipri vandens srovė ir uostą palietusi. Pats uostas jau buvo pergyvenęs savo žydėjimo laiką, jau buvo apleistas, sandėliai ištuštėję.

Salos žmonės buvo žvejai ir sugautą žuvį parduodavo vietoje arba išveždavo į kitas salas. Dabar archeologai po vandeniu surado akmeninius įdubimus, kur graikai laikydavo sugautą žuvį. Tie akmenis dubiniai buvo sujungti kanalais su jūros vandeniu. Pats vanduo keitėsi, ir taip žuvis gerai išsilaikydavo. Kad ji neišbėgtų į jūrą, kanalai turėjo tinklus.

Lietuvos vardas skrido padangėm

Dariaus-Girėno "Lituanica" prieš 25 metus

Chicagos liepos 20 gražiai ir įspūdingai paminėtas tragiškas žuvinimas mūsų transatlantiškos lakūnų —Dariaus ir Girėno. Beveik prieš pat Lietuvos sienos jie žuvo prieš 25 metus. Tos sukakties proga Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas buvo nuvykęs į minėjimą Chicagoje ir pasakė kalbą. Čia dedame būdingesnes jos ištraukas.

DU VARDU KAIP VIENAS

"Darius-Girėnas, —pradėjo savo kalbą P.J. Kajeckas, —Koks magiškas vardas, subūręs tokiame karštyje marias žmonių! Sakau, vardas, nes juodu mums kaip vienas: panašūs savo gyvenimu, idealu ir mirtimi". "Darius-Girėnas, abu dar jauni, apledo savo tėvų žemę tuo metu, kai ... prispūdėjų buvo linkėta, kad Lietuva būtų ir tamsi ir juoda. I laisvę dėl Lietuvos iš to caristinio tautų kalėjimo? — buvo jų salaptoji mintis".

Patraukti šio krašto laisvės ir palaimos, jie siekė to paties ir savo tėvų žemei, tad "stoję savanoriais į JAV kariuomenę, kad padėtų įgyvendinti Wilsono proklamuoja tautų apsisprendimo teisės principą, žadėję laisvę ir jų gimtajam kraštui. Dangaus palaima laimino Lietuvą prisikėlė".

Paskui jie trumpam išsiskyrė bet ne savo siekimais. "Darius stoję savanoriu atgimusios Lietuvos aviacijon, siekdamas užtikrinti Lietuvai laisvę, Girėnas paliko šio krašto aviacijoje. Saunus pasidalinimas darbu dėl abiejų tėvynių. Jie gražiai amerikano meilę Amerikai su meile Lietuvai. Tad nebe pagrindo juodu laikomi stipria grandimi JAV santykiuose su Lietuva".

LITUANICA KAIP VELIAVA

"Darius ir Girėnas nesitenkino tik džiaugsmu atgimusia jaunąja Lietuva. Jie ryžosi jos vardą iškelti į padanges, išgarsinti visam pasauliui. Kaip visi idealistai svajotojai, taip ir jie prie savo idealo ėjo sunkiu keliu. Jie lankė lietuvių kolonijas, kalėdodami skatiką, kad realizuotų užsibrėžtą savo sumanytą. Jiem teko paragauti ir kartumo. Kai kurie mūsų tautiečiai jų taurias intencijas iškreipė. Bet juodu, kaip dera didvyriams dėl to per daug nesisielojo. Jie visa pakėlė vardan Lietuvos, kurios garbei skyrė savo žygį.

Priatėjęs pakilimo į dausas valandai, jiem prijaunčiantieji patarė pasirūpinti parašutais. Parašiūtų paskirtis, kaip žinoma, yra ta, kad galima būtų skristi su lėktuvu. Jie nesvyruodami atmetė tokia sugestiją. Jie nusistatė niekad su savo Lituanica nesiskirti. Lituanica jiems

ZINIOS APIE LITUANUS

Lituanus pradeda susilaukti vis didesnio susidomėjimo ir už JAV ribų. Jis jau skaitomas Biblioteca Universidad de Costa Rica, San Jose, Costa Rica; National Library of Scotland, Skotijoje "Deutsche Rundschau" Stuttgarte, Vokietijoje ir Osteuropa Bibliothek, Berne, Šveicarijoje.

The World Book Encyclopedia išreiškė savo pageidavimą būti nuolatine Lituanus gavėja, nes jame talpinama medžiaga esanti nepaprastai vertinga šios enciklopedijos moksliniam darbui.

Lituanus žurnalui remti komitetas baigia paruošti meniškus padėkos lapus — diplomus, kuriuos gaus kiekvienas aukotojas, paaukojęs virš 5 dol. Aukojusieji iki 5 dol. bus laikomi aukotojais, nuo 5 iki 20 dol. — rėmėjais, nuo 20 dol iki 100 garbės rėmėjais, virš 100 — garbės leidėjais.

lygu Lietuvos vėliavai: su ja arba pasiekia tikslą arba garbingai žūva".

Abu ištiko antrasis atvejis: jie tragiskai, didvyriškai žuvo, bet liko jų žygio garsas ir testamentas.

LIETUVOS DVASIOS TESTAMENTAS

Darius—Girėno testamente skaitome: "Jaunoji Lietuva! Tavo dvasios įkvėpti mes stengiamės pasirinkti uždavinį atlikti".

"Ak, toji Lietuvos dvasia! Kokia ji galinga! Antai, šių metų jubiliumui Vincui Kudirkai lietuvių tautos siekimai iki jo atsivertimo tebuvo tik chlopu darbas. Bet su pirmuoju Aušros nu meriu padvelkusi Lietuvos dvasia pagimdė jame dvasios galiūną. Nuo tos dienos Lietuva jam buvo viskas. Kiek paliko gyventi, tik Lietuvai buvo skirta".

DARIAUS-GIRĖNO paminklas Soldine, Vokietijoje, jų žuvimo vietoje. Soldinas dabar yra komunistinės Lenkijos teritorijoje.

"Lietuvos dvasios nė Sibiras neužgesina. Antai, Margolinas, lietuvių Sibire kančių ir mirčių liudininkas mini, kad lietuvių paskutinis atodūsis yra skiriamas Lietuvai. Agonijoje mirštančio lietuvių paskutiniai žodžiai: Ak tu, mano Lietuva".

"Lietuvos dvasia sužavė ir patraukia nevieną ir nelietuvių. Jų yra amerikiečių, anglių, prancūzų, šveicarų, vokiečių, italų, suomių ir kitų tautų eilėse. Antai, Mažosios Lietuvos himnas dargi nelietuvių parašytas".

Lietuvos atstovas p. J. Kajeckas savo kalboje dar pacitavo vieno italo lietuviškai rašytą graudų ir jausmingą eilėrašį apie Lietuvą (žiūr. Salez. Balsas Nr. 2, 1958).

ĮKVEPIMAS NAUJIEM ŽYGIAM

Toliau Darius—Girėno testamente skaitome: "Lituanicos laimėjimas tesustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią į įkvėpia naujiems žygiams".

"Ir įkvėpė. Štai, 1941 metų vasarą, jauni ir nejauni lietuviai, Lietuvos dvasios įkvėpti, sukilo prieš raudonąjį okupantą. Ne vengrai, bet lietuviai pirmieji sukilo prieš raudonąjį pavergėją.... Po to Lietuvos jaunimo dvasia nepalūžo ir nepalūžta nė Sibire. Ir ten, Vorkutoje lietuviai su plikom rankom sukilo prieš savo prispūdėjus. Stiprios dvasios reikėjo ir Lietuvoje pasilikti. Dėl Lietuvos labo jos reikėjo ir laikinai ją apleidžiant. Jos reikalinga ir svetur lietuviui išlikti".

Savo žodyje p. J. Kajeckas dar prisiminė a.a. Antaną Olį, kuris buvo Darius—Girėno posto gretose ir kuriam "Lietuvos garbė visada buvo arti širdies".

IDEALAS, JEI DIDIS

"Darius ir Girėnas savo testamentą užbaigia.... pasitikėjimu Dangaus palaima. Tąja palaima ir Lietuvos liaudis visada pasiklovė tautos bandymų metu. Taip jai buvo lengviau kentėti ir viltis. Ta palaima ir šian dien yra grindžiamos pavergto lietuvių viltys. Juk idealas, jei didis, nemiršta kaip žmoneš".

"Darius Girėno palaikus priglaudė tėvų žemė, priglaudė gre ta kitų mūsų tautos milžinų. Bet jų idealas juos pergyveno. Nors jie Kauno aerodrome nenusileido, bet nusileido prie pat Mažosios Lietuvos slenkščio, nusileido į lietuvių tautos širdis ir jas laimėjo savo žygio idealu".

"Kada juodu savo žygį Lietuvai aukojo, ji buvo laisva. Šiandien pavergta. Taigi, tas jų žygis, skirtas jaunajai ir laisvajai Lietuvai, skirtas ir jos šventiems kankiniams už savo tėvynę ir tebekenčiantiems už idealą, kuriam aukojos Darius ir Girėnas".

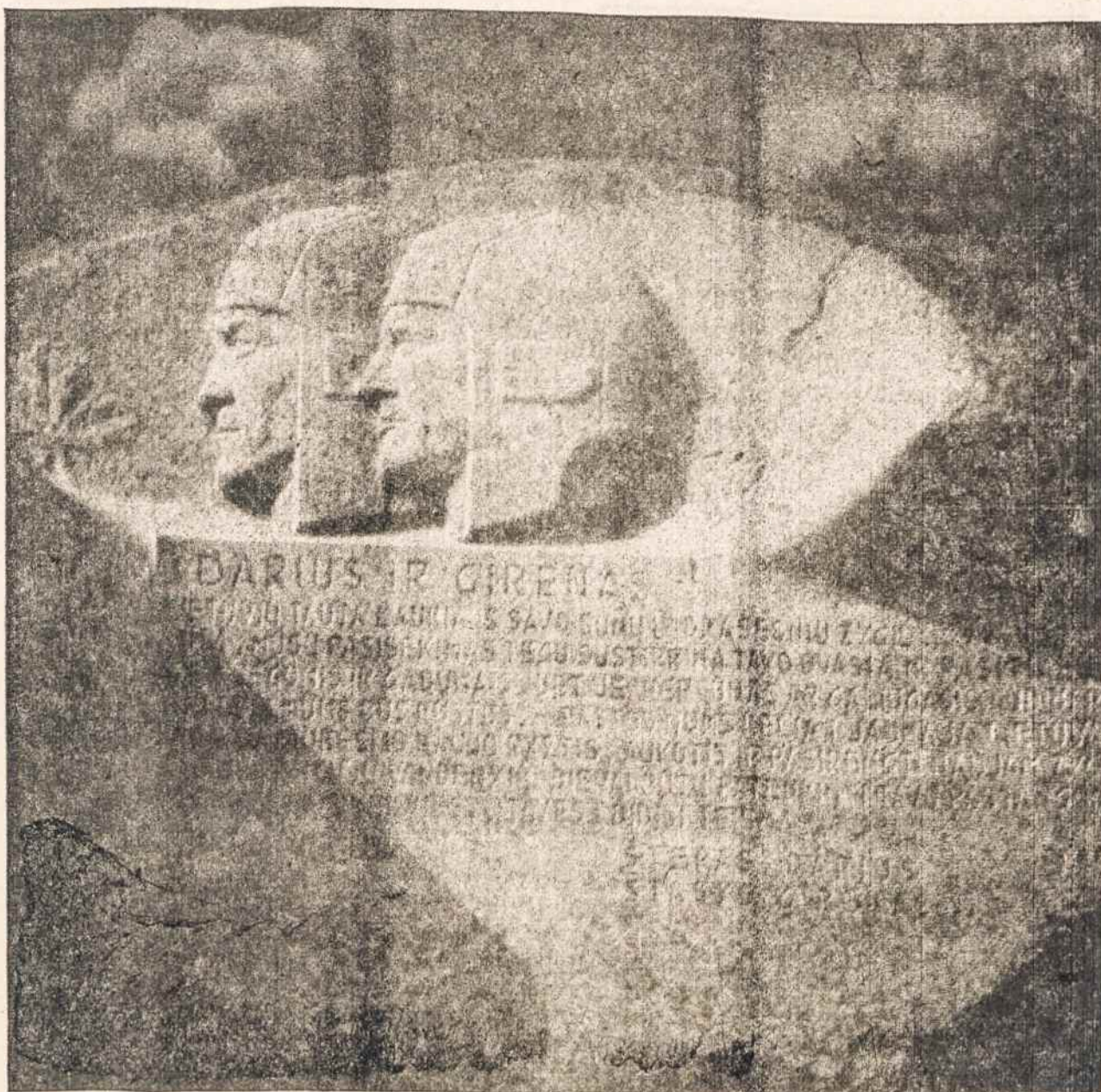
Toliau savo kalboje p. J. Kajeckas sugretino liūdąjį birželį su šviesiąja liepa. Tą mėnesį, tiesa, Darius—Girėnas žuvo, bet jų "tragiškas žuvinimas pri skaitomas prie triumfo", nes jie buvo prie pat savo tikslo.

Senovėje liepos 15 lietuvių laimėjo Zalgirio kautynės, buvo garsūs Vytauto Didžiojo garbės. Dabartyje minėtinos kai kurios dienos, susijusios su JAV ir Lietuvos istorija liepos mėn.

ZODŽIAI TIESOS IR KLASTOS

"Liepos 4 yra JAV Nepriklausomybės paskelbimo sukakties diena. Tas aktas ir mums teikia paguodą. Jame pasakyta: "Dangaus ir prigimties įstatymai suteikia tautai teisę būti nepriklausomai, nes visi žmonės yra Kūrėjo apdovanoti teisėmis gyventi, būti laisviem ir laimingiem. Abraomas Linkolnas apie tą laisvės deklaraciją dar pasakė: Ji suteikia laisvę ne tik šio krašto žmonėms, bet ir viltį visame pasaulyje visiems laikams".

(Nukelta į 8 psl.)

DARIAUS GIRĖNO reljefai iškalti Puntuko akmenyje prie Anykščių. Iškalė skulptorius Pundzius. Nuotr. V. Augustino.

SALOMĖJA KREMLIUIJ IR SAVO PAČIOS AŠAROSE

(Atkelta iš 4 psl.)

pūdi, kad Stalinas visu juo buvęs patenkintas.

Vakare Rašytojų Sąjungos rūmuose (Maskvoje) buvusios jai suruotos vaisės. Stalinas su ja buvęs labai malonus ir draugiškas. Per pokalbį net jai pasakęs, kad ji kiekvienu metu galinti bet kuriuo savo reikalu į jį kreiptis, o jis visada pasi rengęs jai padėti.

Ta vakarą ji turėjusi progos susipažinti su visa eile žymesniųjų rusų rašytojų. Tačiau jai ypatingą išpuolį palikęs Aleksiej Tolstojus. Tai tikrai didelio išsilavinimo, plačiai apsiskaitęs ir neabejotinai didelės kultūros vyras. Ir išvaizda jo labai kultūringa. Salė sakėsi, kad greita jo ji jautėsi esanti greta tėvo ir tikro draugo. Kai Stalinas jau buvo iš vaišių išvykęs, Al. Tolstojus jai aprodęs rašytojų rūmų dislokaciją Namai — su daugybe kambarių įvairiems rašytojų reikalams. Tai pažiūrėdami, jie keitėsi įvairiais literatūriniais — kultūriniais klausimais, informuodamiesi vieni apie antrus. Viename nedideliame kambaryje jiedu prisėdę, o Aleksiej Tolstojus ramiu balsu rusiškai sako:

—Salomėja, gaila man jūsų. Gaila, kad jūs ne 30, o tik 3 milijonai. Jeigu jūs būtų 30 milijonų, tai gal tada jūs ir būtumėt mums prinešę Europą. Bet jūs tikrai 3 milijonai, ir

dabar mes jums prinesėm Europą.

Po mažos pauzės Tolstojus ramiu, aiškiu, atseikėtu balsu pridūręs: —Salomėja, mes apie politiką niekieno nekalbėjom. Mes kalbėjom apie literatūrą. Tai pasakęs, jis pakilo. Pakilau ir aš. —pasakojo man Salė. — ir staiga vienu momentu visa supratau. Net nebesuvokiau, kad tuo metu buvau rusų rašytoju namuose. Tolstojaus žodžiai emė aidėti mano galvoj, lyg bausis varpas. Aš visiškai nustojau girdėti, ką toliau man Tolstojus sakė. Net visiškai nežinau, ar jis man ką nors daugiau sakė iš viso. Aš pasijutau atsidūrusi didžiulėje prarajoje, ne turinčioj jokio kelio pirmyn nė atgal. Tik kažinkokie staubingai Tolstojaus žodžių tembro aidai, daužė mano smilkinius, ir aš norėjau verkėti, verkėti.... Bet jutau, kad ir to negalau ir nemoiku. Ir aš nežinau, ką aš toliau kalbėjau ir ką galvojau. Aš buvau pakvaišusi ir siaube lankiau galo. Man buvo ilga naktis. Tokia pat ilga buvo ir kelionė namon.

Tai pasakodama, Salė verkė. Verkė, kaip kūdikis, praradęs savo mieliausią žaislą. Jos nosinė jau buvo visiškai šlapia. Aš išėmiau iš kišenius savąją. Salė pažėmė, ir pasukom nuo bažnyčios gatvės atgal. Mudu tylėjome.

—Ignai, aš dabar vaziuoju į Aukščiausiojo Sovieto posėdį. Gal aš vėl pamatysiu Staliną? Sakyk, Ignai, — tu man visada geriausiai patardavai — ko aš galiu ji prašyti?

—Aš, Sale, dabar esu menkiausias patarėjas, nes gerai suprantu, jog jis taves nepaklausys ir tu jam negalėsi pasakyti net to: "Mes norime gyventi be jūsų! Mes norime būti sau žmonėmis!"

Nutilau. Salė vis verkė, ir mes, lyg šešėliai, slinkome Trakų gatve atgal (Laisvės Al. kryptimi). Aš paėmiau iš Salės savąją sudrėkusią nosinę ir padaviau jai kitą.

—Ignai, politinėmis temomis raštų man jau gana. Tu atsiminsi mano žodį, keturių grenadierų poema niekada nebus baigta. Nebus nė visiškai naujų. Manoji kūrybos sritis bus "Eglės, žalčių karalienės" ir "Našlaitėlės" sritis. Štai mano kūrybos kelias. Mūsų liaudiniai turtais didžiuliai, neišsemiami. Man jų pakaks.

Salė kalbėjo pro ašaras ir

vis šluostėsi sudrėkusius skruostus. Pasukome vėl Bažnyčios gatvės kryptimi. Palengva perėjome prie pasakų rinkinių. Ji pareiškė norą išgityti nuosavas. J. Basanavičiaus pasakas. Apgailestavo, kad anksčiau to nepadarėsi, o dabar net nežinanti, kur ir kaip jų ieškoti.

Per Bažnyčios gatvę išėjome į Vytauto prospektą. Perėjome į antrą gatvės pusę. Užsukome į valstybinę knygyną. Salė paprašė dviejų egzempliorių "Eglės, žalčių karalienės" ir tiek pat "Našlaitėlės". Ant vieno "Eglės" egzemplioriaus parašė: "Mano bičiuliui Ignai" o ant "Našlaitėlės" vieno egzemplioriaus užrašė: "Mielajai Ritelei — mano gero draugo Igno dukrelei!" Paprašė visas keturias knygas suvynioti ir visas įteikė man. Kai pastebėjau, kodėl visas keturias, Salė pasakė, jog ji mananti, kad Ritelė greičiau už mane susirasianti, kam ji galinti antrąją padovanoti.

Čia pat jau stūksoji ir stotis. Pagreitėnom žingsnius, nes jau turėjo ateiti ir traukinys. Stotyje atsiveikėnom su viltimi, kad susitikime Salei grįžus iš Aukšč. Sovieto posėdžio. Deja, susitikti nebeteko.

Norwood, Mass.

Parama skautam.

Liepos 6 įvyko skautiškam jaunimui paremti piknikas. Oras buvo palankus. Gausiai svečių atsilankė iš Bostono ir apylinkių. Buvo gražas jaunimo ir senimo. Visi galėjo atsikvėpti po karštų dienų grynu oru.

Bostono skaučių Birutes draugovė pravedė laužą su dainomis ir keletu pasirodymų. Programai vadovavo skautė Laima Kautskaitė.

Piknikas praėjo gražioje ir jaukioje nuotaikoje. Gryno pelno gauta 100 dol. Jis paskirtas padengti išlaidas skautėm, vykstančiom į tautinę stovyklą prie Detroito. Vysk Dalia Tumaitė ir Renata Šimėnaitė, o į skaučių paukščių stovyklą Kirneje Vida ir Rita Tylaitės ir Milda Tumaitė.

K.S

● Inž. M. Ivanauskas, kuris Sao Paulo buvo surengęs Lietuvos architektūros paroda, rugėjo mėn. persikelia gyventi į JAV.

● Dail. V. Stančikaitė, Brazilijoje išgyvenusi apie 10 metų, persikėlė į Clevelandą.

IŠ VISUR

● Lietuvių Darbininkų Sąjungos (LDS) centro valdybos posėdis įvyko Bostone liepos 12. Posėdyje nutarta LDS suvažiavimą šaukti 1959 metais Waterbury. Conn.

● Vytautas Valiūnas Tuebingeno universitete, Vokietijoje, apgynė disertaciją daktaro laipsniui gauti. Disertacijos tema: "Lietuvos ūkio sovietizacija". Daktaro laipsnis jam suteiktas liepos 21.

● Julius Raulinaitis ir Irena Krivickaitė susituokia rugpiūčio 16 Washingtono šv. Petro bažnyčioje. Jaunasis yra sūnus dr. Pr. Raulinaičio, o jaunoji — duklė dr. D. Krivicko.

● Mykolas Sutas Sydnejaus mieste, Australijoje, buvo tramvajaus konduktorius. Liepos 6 jis krito iš tramvajaus, ir tramvajus jam nupiovė abi kojas. Nuvežus į ligoninę jo padarius kraujo transfuzija. Jo gyvybė išgelbėta. Jo brolis Vytautas yra vienas iš žymiausių Australijos krepšininku.

● Lietuvių enciklopedijos XIV tomas jau atiduotas į rišyklą. Jis apima raidę L iki "lietus". Redagavo dr. J. Griņius. Toliau turėtų sekti XV tomas apie Lietuvą, bet pasirodys vėliau. Šį tomas redaguoja dr. V. Maciūnas, dirbą Pensilvanijos universiteto bibliotekoje. Tuo tarpu medžiaga renkama XVI tomui, kuris apims M raidę. Redaguoja dr. J. Puzinas.

Jurgis Kalakonis - Kalakauskas, Australijoje leidžiamo "Mūsų Pastogės" redaktoriaus, mirė liepos 7. Prieš pusmetį buvo susirgęs azisukuoju gripu, kuris vėliau atsiliepė į širdį. Širdies liga ir mirė. Buvo gimęs 1910 m., bendradarbiavo įvairiuose laikraščiuose, leido Suvalkių Marijampolėje (1934-36), buvo Vakarų Lietuvos Aido redakcijos narys, Australijoje "Mūsų Pastogės" redagavimą perėmė 1953. Be tiesioginio žurnalisto darbo J. Kalakonis plačiai dalyvavo ir visuomeniniame gyvenime.

● Stepo Vykinto suorganizuotoji "Aušros" leidykla Vokietijoje jau išleido porą knygų. Leidykla kviečia rašytojus paremti Aušrą įnašais (akcijomis): viena akcija — 5 dol. Stp. Vykintas jau antri metais dėdė lietuvių kalbą ir literatūrą Vasario 16 gimnazijoje.

● Brocktone Nukryžiuotojų Jėzaus seserų rėmėjai uoliai jau ruošiasi metiniam tradiciniam piknikui, kuris kasmet būna Darbo šventės (Labor Day) metu. Siemot toji šventė ir piknikas bus rugsėjo 1. Nukryžiuotojų Jėzaus seserų rėmėjams vadovauja prel. Pr. Juras, šv. Pranciškaus parapijos Lawrence klebonas. Pikniko reikalais jis buvo sukvietęs Brocktono vienuolyne posėdį liepos 23.

UŽSIPRENUMERUOKIT KULTŪROS ŽURNALĄ

AIDUS

"AIDAI", MĖNESINIS 48 PUSL. DIDELIO FORMATO ŽURNALAS, EINA JAU TRYLIKŲ METUS, GAVINDAMI IR UGDYDAMI MŪSŲ KULTŪRINĮ GYVENIMĄ
Prenumerata: VISUR 6 DOL. METAMS
ADRESAS: 680 BUSHWICK AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

MERGAICIŲ TAUTINĖ STOVYKLA (2)

STOVYKLOS VADOVYBĖ, SAVIVALDA IR MOKYTOJAI

Mergaičių stovyklai, ruošiami kasmet Putname Nekalto Prasiidėjimo seserų, šiemet suėjo 15 metų. Praėjusiam Darbininko numeryje buvo rašyta, kaip kilo mintis stovyklą ruošti ir kaip ji augo. Šiame numeryje skiriame dėmesį į stovyklos tvarkymą ir mokytojus.

Stovyklos savivalda

Stovykla turi savo vadovybę iš seselių tarpo ir mokytojus atskiriems dalykams, bet šalia viso to stovykla turi ir savo 'savivaldybę'. Visos stovyklautojos pagal amžių yra suskirstytos į būrelius maždaug po 10 mergaičių. Kiekvienas būrelis turi savo vardą ir kas savaitę renka savo vadovę ir jos padėjėją. Būrelio vadovė atstovauja būrelį prie vėliavos, raportuoja stovyklos viršininkei, kiek jos būrelio stovyklautojų dalyvauja vėliavos pakėlime ar nuleidime, ir informuoja savo būrelį, jei yra koks reikalas. Visas būrelis solidarai atsako už savo narių tvarką ar netvarką ir tuo kiekvienas būrelis bendrai pelno taškus. Tuo ugdomas solidrumo ir bendros atsakomybės jausmas. Visa stovykla renka seniūnę, kuri atstovauja stovyklautojas.

1952 susidarė būrelis stovyklautojų, kurios turėjo virš 16 metų. Stovyklos vadovybė nutarė jas panaudoti stovyklos vadovybė. Jų pareiga padėti mažosioms apsirengti ir kambarius sutvarkyti ir rikuotėje tvarką palaikyti. Dėl to padėjėjos stovyklauja veltui. Į stovyklą priimamos mergaitės nuo 7 iki 16 m. Kad galima būtų prisiderinti prie mergaičių amžiaus, visos stovyklautojos suskirstytos į tris grupes: mažųjų (7-9 m.), vidutiniųjų (10-12m.) ir vyresniųjų.

Stovykla yra lietuviška, oficiali stovyklos kalba yra lietuvių k. Pamokos, instrukcijos, vaidinimai, laukai ir visos pramogos pravedamos lietuvių k.

Pittsburgh, Pa.

Lietuvių diena

Jungtinių lietuvių organizacijų astuntoji lietuvių diena įvyksta sekmadienį, rugpjūčio 10 lietuvių ūkyje, Lithuanian Country Club, Jefferson Township.

Važiuojant iš Pittsburgho 51 keliu, pravažiavus Ankarą, pasukti į dešinę į Coal Valley Road. Važiuojant senuoju keliu, pasukti į kairę, į Coal Valley Road.

Praeitais lietuvių dienos buvo rengiamos Kenywood ir West View parkuose, bet pasirodė, kad lietuviams nepatogu, nes visas pelnas eidavo sveimtautėms. Surengtose lietuvių vaikams lenktynėse lindo ir juodukai, nes West View parkas yra vieša vieta, tai jų atskirti negalima.

Lietuvių ūkis yra graži ir didelė vieta. Čia buvo dideli parngimai, ir visi buvo patenkinti, ir pelnas liko lietuvių organizacijoms.

Siemet daug dėmesio kreipiama į vaikus. Tėvai prašomi juos atsivežti drauge. Bus įvairios vaikų lenktynės su dovanomis. Bus maži arkliukai vaikams pajodinėti ir kitokių žaidimų. Taip pat bus šokiai, grojant gerai muzikai.

Yra pakviesta žymių valdžios žmonių. Pittsburgho beisbolo žaidėjai Pirates su lietuviu Frank Thomas. Visiems bus duodamas veltui šaltas alus. Seimininkės prigamins gerų užkandžių. Jei bus lietus, yra daug vietos kur pasislėpti.

Visi lietuviai iš Pittsburgho ir tolimesniųjų vietų kviečiam atvykti į šią gražią lietuvių dieną. Atvykę nesigailėsit.

Antanas Zaladuonis

Pranas Pauliukonis

Kai atsiranda ir labai maži lietuviškai suprantančių mergaičių net iš naujųjų ateivių šeimų, tai sudaroma speciali grupė nemokančių lietuviškai kalbėti.

Stovyklautojų skaičius iki 1951 svyravo tarp 50-60. Nuo 1951, kai buvo atremontuotas ir gyvenimui įrengtas pačių stovyklautojų pavadinamas "Raudondvaris", tai stovyklautojų skaičius pašoko iki 100. Siemet, kai dar daugiau atsirado patalpų, tai stovyklautojų skaičius per abi pakaitas pasiekė 150. Jų pusė buvo pirmametės, o visos kitos — jau stovyklauja net po septinto aštuntą kartą. Gražina Marijošiuė pasiekė rekordą — dešimtą kartą.

Reikia dar priminti jau antri metai veikiančią dviejų savai-

Cleveland, Ohio

Alto skyriaus susirinkimas

Rugpjūčio 10 d. 11 val 30 min. (sekmadienį tuoj po pamaldų) lietuvių svetainės apatinėje salėje šaukiamas Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus atstovų susirinkimas. Darbotvarkėje: metinio darbo plano svarstymas ir priėmimas, pranešimai iš lietuvių kongreso Bostone, finansiniai reikalai ir kt.

Skyriaus valdyba maloniai prašo Alto skyrių sudarančių organizacijų atstovus atvykti į susirinkimą.

L.B. centrinės apylinkės valdyba, per Steponą Nasvytį, Litanus žurnalui paremti paaukojo 20 dol.

K. Karpus 5 dol. auka taip pat parėmė Litanus leidimą.

Už aukas akademinis jaunimas nuoširdžiai dėkingas. (C.O.)

LITUANUS

laukia talkos — surask jam už 2 dolerių naują skaitytoją 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

čių Katalikų Federacijos įrengtą mergaičių stovyklą, kuriai vadovauja taip pat Nek. Pr. seserys. Tai nauja bendros stovyklos atžala, kuri jau pirmais metais turėjo 60 stovyklautojų.

Vis, tai rodo lietuvių visuomenės susidomėjimą mergaičių vasaros stovykla ir didelį jos įvertinimą. Tai nauja tautos mokykla, naujas lietuviškas židinys, sklaidžias tautinės kultūros šviesos spindulius į lietuvišką jaunimą.

Stovyklos vadovybė ir mokytojai

Viena ar dvi seserys yra stovyklos vadovės, kurios tvarko visą stovyklos gyvenimą, nusta- to darbotvarkę, palaiko stovyklos drausmę ir kontroliuoja stovyklautojų tvarką. Jos skaičiuoja laimėtus ir nurašo pralaimėtus taškus. Vadovėms gelbsti padėjėjos stovyklautojos.

Stovyklos organizavimui ir vadovavimui daugiausia yra pasidaravusios seserys: Felicija, Augusta, Benigna, Paulė, Margarita, Kristofora, Jonė ir kitos. Daug sielos ir rūpesčio stovyklos reikalais yra parodžiusi motinėli Aloyza.

Lietuvių k. ir literatūrą yra dėstę M. Augusta, M. Felicija, dr. J. Aistis, Bernd. Brazdžionis, Dzikiėnė, Skrupskelienė, Aleksandravičienė ir postulantė

T. Tumosaitė. 1951 metais deklamacijų yra mokę H. Kačinskas. Pilnai lietuviškai mokančioms apie Lietuvą yra dėsciusi M. Avietinaitė (1951 ir 53 m.). Nuo 1956 gan sekingai ir įvairdžiai liet. literatūrą dėsto Elena Marijošiuė. Pirmas iš lietuvių rašytojų stovyklai buvo pristatytas A. Vaičiulaitis, vėliau J. Aistis, B. Brazdžionis, kan. M. Vaitkus, F. Kirša, Albinas Baranuskas, P. Jurkus.

Lietuviškų dainų pradžioje mokė seserys, vėliau kvietė specialistus: J. Beinorį, J. Gaubą, J. Petkaitį. Venerius metus dainų mokė A. Prapuolenytė. Nuo 1954 jauniausias stovyklautojas lietuviškai dainuoti lavina mažųjų mėgiama Nijolė Stadelnikaitė, o vyresnios stovyklautojas moko sesuo Bernarda.

Tautinių šokių ir žaidimų iki 1949 mokė Ona Ivaškienė kas savaitę atvykdama iš Bostono. Jai padėdavo seserys Veronika ir Kristofora. Nuo 1949 su vienerių metų (1951) pertrauka tautinių šokių žaidimų mokytojos pareigas eina žinoma nepriklausomoje Lietuvoje kūno kultūros specialistė Katryna Marijošienė. Siemet jau dešimtus metų varo. Tai seniausia iš pasauliečių stovyklos mokytoja.

Rankdarbius išimtinai mokė seserys: Apolinar, Celina, Veronika, Bernarda, Margarita, Loreta ir Sesuo M. Jonė.

Stovyklos kapelionai yra buvę kun. Stasys Būdas ir ilgametis prof. kun. Stasys Yla.

JAMES BUSBY, seržantas, turi dvi poras dvynukų. Jis laiko dvynukes dukreles, gimusias 1957, žmona — dabar gimusius berniukus po 10 mėn.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA

GAUTI SIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

Table listing books for sale, including titles like 'MALDAKNYGES', 'RELIGIJA IR FILOSOFIJA', 'LITUANUS', 'POEZIJA', 'DRAMA', 'MUZIKA', 'VAIKŲ LITERATURA', and 'BELETRISTIKA' with prices.

IŠPARDAVIMAS — PROGA!

V.Š. LIEPOS mėn. išparduodami dideli kiekiai importuotų ir kitų

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ

gaunami 3 krautuvėse pačios didžiausios ir tos rūšies vienintelės firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., GR 5-4525 COR. DELANCEY, N. Y. C.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠESTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UŽKARPACIO RUSIJOJE!

Pasiųskt jiem vilnonės atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam Multas už vilnonės atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtus suknelės Vilnonės medžiagas iš ritinių ir atlaikas pačiom prieinamiausiom kainom visam mieste jums sūlo 3 stambios krautuvės Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

NAUJAUSIA JONO AISČIO POEZIJOS KNYGA

Kristaliniam Karste

Kaina \$2.00. 44 pusl.

Taip pat galima gauti naują leidinį Juozo Vaičieliūno

ŽYMIĖJI KARO VADAI

Kaina \$3.00 215 pusl.

Gaunama DARBININKO administracijoje

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms.

Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC. 161 Orchard Street, New York 2, N. Y. Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai. Atidara šokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Pamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir svarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei svarkams.

Maišytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transtuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.

Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA BRADDOCK, PA.

ALBERT F. PETERS

(Petrauskas)

Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas

Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas

116-55 Queens Boulevard, FOREST HILLS 75, N. Y.

Tel. VI 3-1477

NAMŲ ADRESAS: 106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

Pykti nėra sveika

Toji sena tiesa pasitvirtino vakarų Berlyne. Vienos firmos direktorius, skubėdamas iš savo kambario, susidūrė su jaunuoliu, kuris jam užmynė ant kojos ir neatsiprašė. Direktorius piktai paklausė:

Kiek tamstai mokama algos?

—Du šimtus markių mėnesiui, — atsakė tasai.

Direktorius išsiėmė iš kišenės pinigų ir atkišdamas rusčiai tarė:

— Čia tamstai atlyginimas už mėnesį ir priekį. Tamsta esi atleidžiamas iš tarnybos nuo šios dienos. Mano firmai nereikalinga tokių storžievių.

Sis mandagiai padėkojo už pinigų, o direktorius, nuėjęs į raštinę, papasakojo, kas yra atsitikę, ir dar pridėjo:

— Prašau įsidėti į galvą: kiekvieną nemandagų storžievį tuojau atleisiu, kaip aną. Kokį jis dirbo darbą?

— Pone direktoriau, — atsiliepė jo sekretorius, —anas pas mus visai nedirbo. Jis yra mūsų konkurento pasiuntinys.

Bekerpant plaukus nupiovė galvą

Casteros miestelio kirpykloje, Italijoje, kirpėjas kirpo savo klientui plaukus ir jį maloniai šnekino. Reikėjo ir kaklą aplyginti aštriu skustuviu. Kirpėjas buvo kažko išsiblaškęs. Staiga skutamasis pamatė, kaip nuodinga angis išliaužė į kirpyklą ir apsvyviojo apie kirpėjo koją. Zmogus griebė iš kirpėjo skustuva ir vienu mostu nupiovė gyvatę... galvą.

Gerą meistrą gerai dirba

Tokią patarę galima buvo išgirsti Lietuvoje, Joniškio apylinkėje. Tuogi tarpu Kėdainių apylinkės žmonės tą patį pasakytų kiek kitaip: "Gerą meistrą blogai nedirba". Kad tai yra tiesa, paaiškėjo net tolimoje Kanadoje, Winnipege, kur dabar taip pat lietuvių esama. Tačiau ne lietuvis, o kanadie tis žurnalistas laikraštyje "Winnipeg Tribune" pradėjo spausdinti įdomų savo straipsnį apie kišenvagių: kaip jie prie žmonių priselina, kaip kišenes apkrausto ir kaip geriausiai apsaugoti nuo jų vagišių. Žmonės su įdomumu skaitė tris straipsnius tąsas, bet ketvirtos nesulaukė. Žurnalistui iš kišenės buvo pavogtas rankraštis, kai jį nešė į redakciją.

Kas norėtų skelbtis Parbininke, prašomas skambinti

G Lenmore 2 -- 6916

Kas mėgsta Atlanto andringas bangas, bet nemėgsta ilgų varginančių kelionių, vasaroti vyksta į Asbury Park, N. J., į P. Lanio (Lanausko) vasarnamį.

Išnuomojami kambariai sezonui, savaitei bei savaitgaliams. Vasarotojų patogumui kiekvienam aukšte yra virtuvė, šaldytuvai ir reikalingi indai, apmokamas mokestis už maudymąsi.

Tiesioginis susisiekimasis autobusais ir traukiniais su New York, Newark ir Philadelphia.

Dėl smulkesnių informacijų kreipkitis:

P. LANYS

515 Fourth Ave (cor. Emory St.), Asbury Park, N. J. Tel. PROspect 4-6034

Lietuvių patarlės ir priežodžiai apie savo kaimynus, čigonus ir amerikonus

Eik po gudo ratais su vogtais čebatais (Svenčionys).
 Eina džiaugdamasis, kaip latvi apgavęs (Kyburiai).
 Eina, kaip gudo ratai be atasejų (Merkinė).
 Eina, kaip į Gardiną gudų pažūrėti (Druskinkai).
 Ėda, kaip prūsas (Bartinkai).
 Ėda, kaip prūsas mėsa petyčioje (Virbalis).
 Gabus, kaip latvis akis dumti (Zarasai).
 Gabus, kaip lenkas meluoti (Pivašūnai).
 Gabus, kaip žydas; apsukrus, kaip čigonas (Butrimonys).
 Gaspadoriauna, kaip čigonas ant svetimo aruodo (Veisiejai).
 Gaspadorius kaip totorius niekad nepagaili (Kamajai).
 Gaspadorius—ne maskolius, o pavalges guli (Gelgaudiškis).
 Gausi, kaip pas čigoną teisybę (Dusetos).
 Gavo naudos, kaip čigonas iš mėnulio šilumos (Ratnyčia).
 Gėdos tiek, kiek pas latvi (Jonikiškis).
 Gieda, kaip gudas vyžas pindamas (Nedzingė).
 Ginasi, kaip žydas krikšto (Alytus).
 Ginčijasi, kaip latvis su lenku, kuris labiau lietuvius myli (Daugėliškis).
 Ginčijasi, kaip lenkai dėl pelų maisto (Rodunė).
 Ginčijosi, kaip žydu tėvas su Dievu (Gadunavas).
 Gink, Dieve, ponui į akis tiesą kalbėti, o pas žyda pinigų pasiskolinti (Pasvalys).
 Gink, Dieve, su latviu reikala turėti, su gudu pyktis, su lenku bylinėtis (Svenčionys).

Girgžda, kaip gudo ratai (Perloja).
 Giria, kaip čigonas savo vaiką (Raseniai).
 Giriamas, kaip turtingas dėdė, iš Amerikos parvažiavęs (Rokiškis).
 Giriama, kaip žydo merga dėl darbštumo (Rietavas).
 Giriasi, kaip amerikonas kaliošais (Seredžius).
 Giriasi, kaip latvis, Dievą apgavęs (Mažeikiai).
 Giriasi, kaip kacapas savo barzda (Kazokiškis).
 Giriasi tas amerikonas, kurio mėlynas žiponas (Pandėlis).
 Girsis dabar, kaip gudas dryžom kelnėm (Ašmena).
 Pasigirsiu pagaliau ir aš, tas senas patarles sulasęs, ne kuriam piktumui, o tik dėl to, kad "giriasi tarba prieš maišą nors abu tušti" (Alovė).

Zv. BePa

Kad būt linksmiau

Vienoje konferencijoje pridučių susitinka amerikietis žurnalistas su rusu. Tasai skverbiasi eiti pirmas ir sako:
 — Aš niekada karu kurstytojam kelio neduodu.
 O aš visada juos pirma leidžiu, — atsako amerikietis. — Prašau eiti!

Mažas Petrelis įsigėdė prieš Zolines, Dangun Emimo šventę, pasveikinti savo tetą kitame mieste. Jis nusiuntė laiškėlį, parašęs kaip mokėjo:
 Tetuliuk, linkiu Jums linksmams dangum ėmimo....

★

Onutė maloniai čiulba savaJam Joneliui:
 — Kai mudu vesim, aš tau padėsiu vargti vargelius.
 — Bet kad aš neturiu jokių vargų, — atsišneka Jonelis.
 —Kai tik mudu susivesime, tai turėsi.

★

Išsiblaškiusiam profesorui buvo pranešta, kad pastogėje užsidėgė namai. Jis numojo raka sakdamas:
 — Prašau man netrukdyti, praneškīt žmonai. Kiek gi kartų esu sakęs, jog į namų reikalus nesikišu?

★

Mokytojas nori pamokyti savo mokinius gero. Jis pasirenka pokalbį apie tai, kad "ne visa auksas, kas žiba" ir klausia:
 — Ar galite nurodyti pavyzdį?
 — Taip, — atsako vienas. —Jūs kelnės, pone mokytojaui.

★

Du girtutėliai draugai susikabinę eina namo ir sustoja prie vieno stulpo.
 —Tamošiau, žiūrėk, ten aukš tai kažkas parašyta, —sako vienas.
 — Pakylėk, tai paskaitysiu. —sako kitas. Bet pakylėtas neatsilaikė ir nučiuožė žemėn.
 — Dabar tu lipk, Stanislovi. —kelia jis draugą. Šis užsirepečkina ir paskaito:
 — Atsargiai, naujai dažyta!

ANNE QUAST, 20, laimėjo V. Amerikos golfo mėgėjų pirmenybes.

SPORTAS

Pabaltiečių plaukymo ir lauko teniso pirmenybės

įvyks rugpjūčio 16-17 Detroit. Pirmenybes rengia Faskas, Pabaltiečių Sporto Federacijos pavedimu; jas praveda vakarų apygardo ir Detroito "Kovas".

Plaukymo varžybų programa:

- a) vyrams — 100 yr. laisvu stiliumi, 440 yr. 1 st., 100 yr. krūtine, 100 yr. nugara.
- b) moterims — 50 yr. 1st., 100 yr. 1. st., 50 yd. krūtine, 50 yd. nugara.

Lauko teniso varžybų programa:

- dalyvauja vyrų vienetas, moterų vienetas, vyrų dvejetas, moterų dvejetas, mišrus dvejetas.
- Komandinių lauko teniso pirmenybių nebus.
- Pirmenybės gali dalyvauti kiekvienas lietuvis, latvis, ar estas, gyvenęs JAV ar Kanadoje, tačiau jo dalyvavimas turi būti apribuotas atitinkamos tautybės sportinės vadovybės (lietuviams — Fasko ar atitinkamos sporto apygardos).

Dalyvių registracija atliekama užpildant specialius registracijos lapus, kurie yra gaunami Fasko apygardose ir klubuose ir juos pasiunčiant Faskui iki š. m. rugpjūčio 9 d. adresu: A. Bielskus, 12700 Speedway-Overlook St., East Cleveland 12, Ohio.

Faskas

TO PLACE,
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
CALL LO 3-7291

H. W. FEMALE

REGISTERED NURSES

3 TO 11 SHIFT
11 TO 7 SHIFT
40 HOUR WEEK
PERIODIC INCREMENTS

Personal policies also include Social Security up to 3 weeks vacation, 12 days sick leave, 7 annual paid holidays, Blue Cross—Blue Shield, health and accident insurance. Beginning Salary: 3 to 11, \$74; 11 to 7, \$72. Paid Overtime. Call or write Director of Nursing, St. Clare's Hospital, Schenectady, N. Y. EX 3-6601.

GIMINIŲ IR ARTIMŲJŲ PAIEŠKOMI

Bartkus ir vaikai Hilda, Valteris bei Edvinas.
 Budrienė - Gedvilaitė, Aleksandra, išemigr. į JAV 1915 ar 1916 m.

Černevska, Stanislava, iš Lendrių km. Raseinių apskr., 1914 m. išemigravusi į JAV.

Čekys, Pranas, s. Juozo, gim. 1920 m. Tauragės apskr. Česnauskaitė, Marytė, d. Kazio, apie 30 m. amžiaus.

Česnauskas, Pranas, s. Kazio, ca. 43 m. amžiaus.

Darguša, Česlovas, s. Jono, gim. apie 1917 m. Šiaulių apskr.

Eičas, Pranas, s. Vinco, gim. apie 1909 m. Skaudvilės valšč. Gabertas, Juozas, apie 45 m. amžiaus.

Gabševičienė - Jakutytė, Stefanija, d. Kazimiero, gim. 1900 m. Rygoje.

Gabševičius, Boleslovas, s. Petro.

Gabševičius, Voldemaras, s. Boleslovo, gim. apie 1923 m. Rovno mieste.

Gedminas, Alfonsas, g. 1912 m. Kelmės valšč., Raseinių ap. Gilder - Vaicekauskaitė Jadvyga Marta, prieš Pirmą Didįjį Karą išemigravusi į JAV, Brooklyn, N. Y.

Grinius, Petras, s. Dominiko, gim. 1902 m. Tauragės apskr. Gudliekis, Vincas, s. Stepono, apie 58 m. amžiaus, gim Gaurės valšč., Tauragės apskr., prieš Didįjį Karą išemigravęs į JAV.

Kalibatas, Pranas, prieš karą išemigr. į JAV ir gyv. New York, N. Y. Marcinkienė - Eičaitė, Marcelė, d. Vinco, gim. apie 1890 m. Skaudvilės valšč., prieš Pirmą Didįjį Karą išemigravusi į JAV.

Marcinkus, Albertas, gim. apie 1920 m. Chicago, Ill. Mažalis, Jonas, Stasys ir Vladas, visi s. Simono, išemigr. 1900 m. į JAV.

Mažalytė, Salomėja, d. Motiejaus, 1913 m. išemigr. į JAV. Merkelytė, Marijona, gim. Tauragės apskr., 1909 m. išemigr. į JAV. Metrikytė, Zofija, d. Jurgio, gim. 1926 m. Zvelsių km., Kretingos ap.

Mikašauskas, Mykolas, prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. į JAV. Mikėnas, Bronius, s. Kosto, gim. 1923 m. Miniotienė-Cesnauskaitė, Zuzana, d. Kazio, apie 35 m. amž.

Pocius, Juozas, gim. Šilalės valšč., Tauragės apskr. Poškus, Petras, gim. 1922 m. Petrauskienė - Kulinskaitė, Ona, gim. apie 1880 m. Tauragės apskr.

Radavičius, Jonas, 1904 m. išemigr. į JAV, Chicago, Ill. Radavičius, Juozas, s. Marijono, gim. 1915 m. Kaitinenuose. Shervilla (Survila) — Mikasauskaitė, Pranciška.

Stungurienė - Petrauskaitė, Ona, d. Jono, gim. apie 1893 m. Tauragės v.

Stungurys, Algimantas, s. Antano, gim. 1939 m. Tauragės valšč. ir jo sesuo Nijole, gim. apie 1940 m.

Stungurys, Antanas, gim. apie 1903 m. Batakių valšč., Tauragės apskr.

Trumaitis, Bronius, s. Miko, gim. 1936 m. Tauragėje.

Tumpaitis, Henrikas, s. Miko, gim. 1934 m. Tauragėje.

Uselienė, Barbora, gim. apie 1882 m., ir jos vaikai Jonas, Petras, Emilija ir Ona.

Vaitkus, Antanas, s. Mykolo, gim. apie 1890 m. Šiaulių apskr. prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. į JAV.

Vaitkus, Juozas, s. Mykolo, gim. apie 1894 m. Šiaulių apskr. prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. į JAV.

Venckus, Jonas, s. Antano, gim. 1887 m. Sylių km. Tauragės apskr., ir jo dukros Marytė, gim. 1908 m., Ona gim. 1909 m., Veronika, gim. 1914 m. ir Kotryna, gim. 1915 m.

Wroblewski, Joseph, s. Vincento, gim. 1888 m. Sluoko ap., Baltgudijoje, 1908 m. išemigr. į JAV, ir jo brolis Ignas, gim. 1896 m.

Zakarevičius, Ignacas, gim. 1888 m.

Zelepūga- Pociūtė, Barbora. Zagrakalytė, Kazė.

Zagrakalis, Kazys, s. Tado, iš Pasvalio valšč. išemigr. į JAV prieš Pirmą Didįjį Karą.

Žilius, Aleksandras, iš Dargalių km. Tauragės apskr., prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. į JAV, ir jo broliai Vladislovas ir Stanislovas bei Juzefa.

Kreiptis į Lief. Tremtinių Sielovadą, (16) Dieburg Minnefeld 33, Germany.

SKAITYK VARPELĮ. Įdomus, naudingas, iliustruotas, mėnesinis religinis žurnalas. Mėtamis tik \$2.00. Rašyk:

Franciscan Fathers
Kennebunkport, Me.

SUMMER RESORTS

ATOSTOGAUTOJAMS

Priima atostogautojus ir vasarotojus į vasarvietę prie gražaus ežero, Lake Webster, Massachusetts. Vasarvietė stovi prie pat ežero krantų. Erdvūs kambariai, puiki maudymosi ir poilsio vieta. Geras privažiavimas iš visų Naujos Anglijos miestų. Kaina: maistas ir kambarys — \$35.00 savaitei. Kreiptis pas,

A. A. KEINES
No. Grosvenordale, Connecticut
Tel.: Putnam—Walnut 3-9019

In Beautiful Wildwood, N. J.

You will remember allways the days (and the nights) you spent at

POLLY'S MOTEL, Rio Grande, N.J. Swimming Pool, Playgrounds, Cooking units, Motel rooms, 5 min. to Beach and catholic churches. \$50-75 per week. Write or phone now! Wildwood 2-5277

For Summer Fun and Sun...
HOTEL GRENVILLE

One of Bay Head's oldest established hotels with bathing directly from your room. Excellent home-cooked foods and homey atmosphere for all the family. Spacious dining room serving the public 3 meals daily. Walk to catholic church. Under New Owner- Management Hotel Grenville

Phone TW 2-9883
345 Main Avenue, Bay Head, N. J. Private and protected beaches

BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIS
3423 FULTON STREET TELEFONAS:
BROOKLYN 8, N. Y. APlegate 7-0349

PARDUODAMA su NUOLAIDA:

- TELEVIZIJOS APARATAI,
- HI - FI FONOGRAFAI,
- ĮGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
- VOKISKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
- ORO VESINTUVAI (air cond.) ir LANGAM VENTILIATORIAI

Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.

Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak. Pirmadieniais iki 6 val. vak.

TALARSKI

FUNERAL HOME LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.
Malonai patarnauja lietuviams naujai įruošose pataipose priinama kaina
Tel. CHapel 6-1377

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

EVergreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS
savininkas

Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders), Kreiptis —

HAVEN REALTY Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

TEL. VI 7-4477

Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

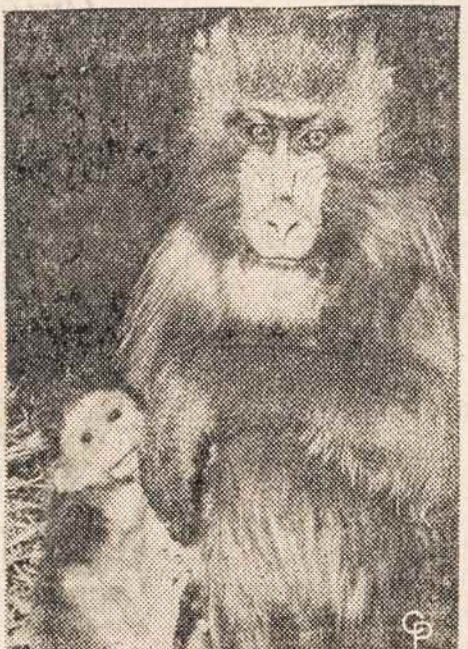
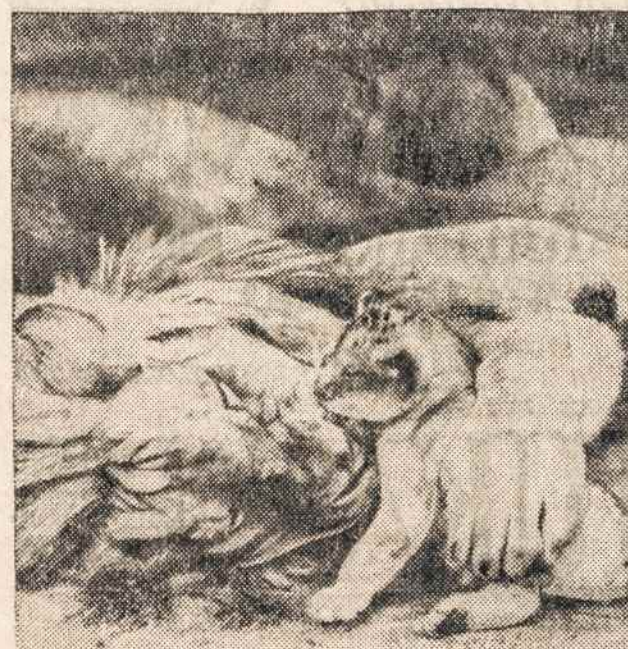
KABARETAS

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

ATZALYNAS auga ir zoologijos soduose. Dešinėje San Francisco zoologijos sodo liūtas džiaugiasi savo naujagimi. Kairėje Londono zoologijos sodo beždžionė fotografams pristat savo keturių dienu vaiką.

Gen. konsulas J. Budrys nuo liepos 28 išvyko dviem savaitėm atostogų į Kriaunačių vilą.

Dr. Vytautas Dambrava apsilankė Darbininko redakcijoje. Šeštadienį laivu United States jis išvyko į Europą. Jis dirba Amer. Balse Münchenne kaip vedėjas vadinamo "ypatingų įvykių" skyrius, Amerikoje atostogavo nuo gegužės 21.

Kun. V. Bagdanavičius, MIC, Draugo dienraščio moderatorių, atostogaudamas Elizabethe aplankė Darbininko redakciją. Dabar jis išvyko į Marijanapolį.

Prof. J. Brazaitis, Darbininko redaktorius, nuo liepos 26 pradėjo atostogas; jų metu skaitys lietuvių literatūros kursą Fordhamo universiteto lituanistikos institute.

Juozas Ginkus, saldinių Palociaus savininkas, nuo rugpiūčio 28 išvyksta atostogų su šeima į Cape Cod, Mass. Jo krautuvė bus uždaryta iki rugpiūčio 12. Juozas Ginkus maloniai sutiko iškabinti PLB Seimo didžiojo koncerto plakata prie įstaigos durų, o nuo rugpiūčio 12 uoliai platins bilietus į koncertą ir bankietą.

BILIETŲ
Į PLB seimo didįjį koncertą bankietą galima gauti:

1. Piliėčių klube spaudos kioske, Union Ave., ir Stagg St. kamps
 2. Atletų klube, 1332 Halsey St., Brooklyn 27, N.Y.
 3. J. Anriušio įstaigoje, Haven Realty, 8709 Jamaica Ave., Woodhaven, L.I., N.Y.
 4. J. Ginkaus saldinių krautuvėje, 495 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.
- Taip pat pas atskirus platintojus.

Kunigų Vienybės seimas šiemet šaukiamas rugsėjo 25 Statlerjo viešbutyje, New Yorke. Seimo posėdžiai prasidės 10 val.

ALRK Federacijos jaunimo stovyklai aukoj:

prof. J. Brazaitis 75 dol., kun. T. Narbutas 50 dol., J. Ginkus, sr. 25 dol., kun. Andr. Senkus 5 dol., kun. dr. J. Starkus 100 dol.

Jaunimo stovyklos metinės šventės proga, liepos 27, dailininkų paveikslų laimėjimams bilietų New Yorke išplatinta 138 knygelės.

Visiems parėmusiems jaunimo stovyklos statybą New Yorke globos komitetas nuoširdžiai dėkoja.

Dr. Vyt. Vygantas savaitgaliui buvo išvykęs į Detroitą dalyvauti jaunimo stovyklos rėmėjų metiniame suvažiavime liepos 26, kur atstovavo JS New Yorke globos komiteto ir pagal įgaliojimą atskirus JS rėmėjus. Taip pat dalyvavo JS metinėje šventėje sekmadienį, liepos 27, pačioje stovyklavietėje prie Manchester, Mich.

PADEKA

A. a. Antano Nuobaro šeima dėkoja visiems lankiusiems ir užprašiusiems šv. Mišias bei atnešusiems gėles. Dėkoja Angelų Karalienės par. Kunigams ir Ballo laidojimo įstaigai, ypač graboriui Baltrunui, už gražų ir mandagų patarnavimą, mūsų tėveliui suteikusiems paskutinį patarnavimą. Nuoširdus dėkui visiems.

Duktė Mrs. E. Vaitkevičienė su šeima, sūnūs Vytautas ir Albinas su žmona.

ALRK Moterų 5-gos

New Yorko — New Jersey apskrt. suvažiavimas šaukiamas spalio 12 Angelų Karalienės parapijos salėje, Brooklyn, N.Y. 11 val. šv. mišios, 2 val. p.p. posėdis, o 5 val. iškilminga vakarienė su programa.

ŠV. ONOS GARBEI NOVENA

Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje liepos 18-26 buvo pravesta novena šv. Onos garbei.

Kasdien po 8 val. mišių gausiai tikintiesiems dalyvaujant, buvo kalbamos specialios maldos ir šv. Onos litanija. Liepos 26 d., 9 val. parapijos klebonas kun. J. Aleksišinas, asistuojamas kun. L. Jankaus ir kun. V. Dabušio, atlaikė iškilmingas pamaldas. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių, kurių dauguma ėjo šv. komunijos.

Po pamaldų Rožančiaus drjos valdybos iniciatyva buvo suorganizuoti parapijos dalyviai Pusrėčiuose dalyvavo vietos dvasiškija, parapijos draugijų valdybos ir atskiri nariai, o taip pat ir kaimyninių lietuvių parapijų draugijų atstovai. Pusrėčių programai vadovavo drjos pirm. O. Sijevičienė. Buvo daug sveikinimų. Visi džiaugėsi gražia švente ir linkėjo šią tradiciją išlaikyti ateityje.

Klebonas kun. J. Aleksišinas savo sveikinimo žodyje pasiūlydė darnia parapijos draugijų veikla, padėjo iniciatorių ir davė mintį, kad reiktų įsteigti šv. Onos draugiją, kuri padėtų rūpintis bažnyčios papuošimu, artinantis 75 metų parapijos jubiliejui.

ieško buto

Tik ką iš Vokietijos atvykusi šeima su vienu dveju metų vaiku ieško East New York ar Richmand Hill rajonuose buto. Skambinti: J. Gečas, MI 7-2068.

Ada Korsakaitė sutiko nupiešti PLB seimo didžiojo koncerto plakata, kuris bus iškabintas prie Carnegie Hall.

Ir. Šimonytė,

neseniai su viena amerikiečių šeima atvykusi Sao Paulo, Brazilijos, apsigyveno New Yorke. Jos naujas adresas — 570 Park Ave., apt. 11a, N.Y.C., N.Y. Ji gimusi Brazilijoje, bet gražiai kalba lietuviškai, yra veikli ateitininkė ir čia atvykusi tuoj įsijungė į ateitininkų būrį.

PLB New Yorko apygardos valdyba

savo posėdyje liepos 25 Piliėčių klubo salėje aptarė atvykstančių į PLB seimą choristų ir kitų svečių apnakvydinimo reikalą. Valdyba su apylinkių pirmininkais nutarė kreiptis į New Yorko lietuvių visuomenę, kad sutiktų priimti atvykstančius svečius. Mažiau rūpesčio bus su tais svečiais, kurie čia turi savo pažįstamus. Neabejojama, kad New Yorko lietuvių parodys svetingumą ir visi atvykstantieji ras malonią viešnagą tomis didingomis lietuviams dienomis New Yorke.

Posėdyje dalyvavo ALB naujos valdybos pirm. St. Barzdukas, kuris tris paskutines savaites vedė lituanistikos kursą Fordhamo universitete.

Vitalis Žukauskas

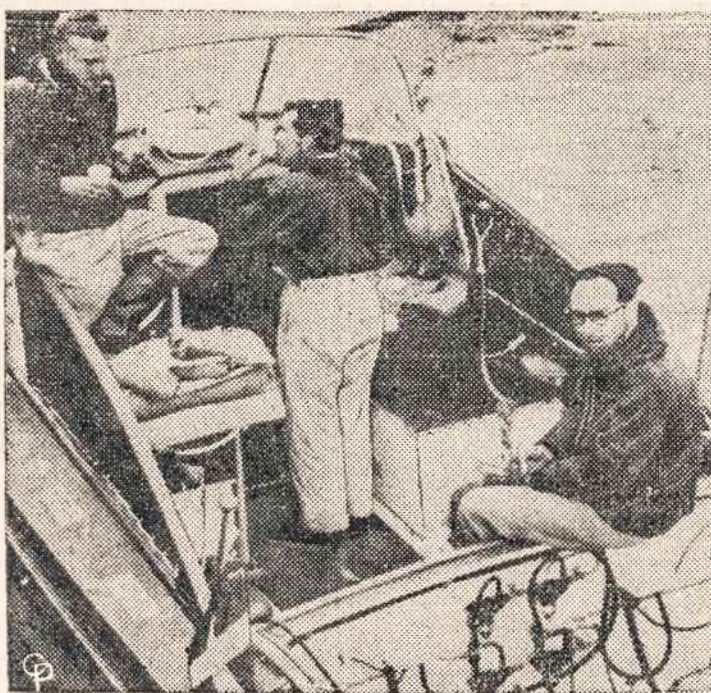
renka skelbimus PLB seimo proga leidžiamam leidiniui, kuriame bus PLB seimo ir parengimų tvarka ir k.

Kazys Brazauskas,

Darbininko spaustuovės tarnautojas, išvyko atostogų į Meksikos valstybę.

JERSEY CITY, N.J.

Liepos 16 mirė Elzbieta Merkevičienė (Dauksaitė), gimusi Marijampolėje, Lietuvoje ištėkėjusi Brooklyne 1904 m., paskutinius 5 metus gyvenusi Jersey City. Jos vyras Jonas miręs. Nuliūdime liko trys vaikai, trys anukai ir trys proanukai. Palaidota iš šv. Onos bažnyčios šv. Kryžiaus kapinėse.

PO ILGOS KELIONES Woods Hole, Mass., jūrininkai valgo pusryčius. Jie su motoriniu laivu (22 pėdų) per 10 dienų atplaukė iš Kopenhagos į N. Angliją.

Lietuvos vardas skrido padangėm

(Atkelta iš 5 psl.)

Taip pat liepos mėn., kai Darius ir Girėnas, skyrę savo žygį Lietuvai, tragiškai mirė, "JA V dedikavo Lietuvai šaunų aktą. Jos 1922 liepos 27 pripažino Pabaltijo valstybes de jure. Ne tik pripažino, bet per 18 metų okupacijos tebeprapažįsta".

"Liepos 23 paskelbtas kitas JAV šaunus aktas, žinomas Sumner Welles pareiškimas... Juomi pasmerkiamas Maskvos klasta Pabaltijo valstybių atžvilgiu. Aš anksčiau suminėju lietuvių tautos pasitikėjimą Dievu. Šia proga norėčiau pridurti ir jos pasitikėjimą šios garbingos šalies principais ir žodžiu.

Kaip tai skiriasi nuo klastingų Maskvos žodžių!

"Kremlius liepos 12 (1920) pasirašė su Lietuvos taikos aktą — sutartį. Ją visiems amžiams atsisakė nuo suvereniteto teisių Lietuvoje. Kas paliko iš to dokumento? ...O dar 1939 spalio 31 Molotovas iškilmingai pareiškė, kad "stoja už skrupulingą sutarčių įgyvendimą" ir pridūrė, jog "visi plepalai apie Pabaltijo valstybių susovietinimą tarnauja tik mūsų bendrų

prieš ir visų antisovietinių prokuratorių naudai".

"Ir tokios moralės Kremliaus despotai dar išdrįsta kalbėti apie taikinką koegzistenciją, apie grynas intencijas kitų tautų atžvilgiu. Kas jiems kliudė praktikuoti su Lietuva tą taikinką koegzistenciją? Kas jiems kliudė pasirašyti sutarčių dviasioje tą koegzistenciją atstatyti?"

PADEKA IR PASKATINIMAS

Pabrėžęs, kad tikrai Amerika nuoširdžiai laikosi savo žodžio ir kad ji taip pat "sudaro sąlygas išlaikyti savo tautines savybes, tradicijas ir aspiracijas", toliau Lietuvos atstovas p. J. Kajeckas pabrėžė: "Aš leidžiu sau, šia reita ir didinga proga pasinaudodamas, pareikšti viešai ir iškilmingai lietuvių tautos gilią ir nuoširdžią padėką JAV Prezidentui, Vyriausybei ir šio krašto žmonėm". Dėkojo taip pat už dalyvavimą Dariaus Girėno minėjime Chicago miesto mayorui p. Richard J. Daley, kongresmanams Alvin E. O'Konski bei Emmet F. Byrne, kitiems garbingiems svečiams, minėjimo rengėjams ir visiems dalyviams.

"Darbe dėl Lietuvos mums padeda amerikiečiai, pabrėžė p. J. Kajeckas. — Neatsilikime ir mes patys. Pridėkime savąjį įnašą. Palikime ištikimi Dariaus — Girėno idealui... Kol tebėra gyvas išeivijoje tasai jū idealas, tebėra gyva ir mūsų Lietuva". (S.)

Padėka

Reiškiamė gilią padėką visiems mūsų prieteliams, giminėms ir draugams už užprašytas šv. Mišias, gėles, maldas ir atsilankymą į koplyčią, palydėjimą į kapines ir atsūstas užuojautas, mirus brangiam ir neatgailiam vyrui ir tėvui

a.a. Jonui Survilai.

Didelią padėką reiškiamė V. Strolai, P. Strolaitėi, Malinauskams, Galinskams, Matulionienei ir Kvartunienei, kurie mus užjautė ir guodė liūdnoje mūsų gyvenimo valandoje.

Dėkojame kun. A. Račkauskui, tėvam pranciškonam T.P. Baniūnui ir T.B. Bagdonui už atlaikytas šv. Mišias ir palydėjimą į kapines; taip pat kun. B. Krūzui ir kun. V. Piktūnai, asistavusiem gedulingoms šv. Mišioms.

Dėkojame laidotuvių direktoriui Albert Balton už jo rūpestingą patarnavimą ir V. Beleckui už rūpestį šermenu pietumis.

Nuliūdę:

Ona Survilienė ir sūnus Jonas

Stephen Bredes Jr
ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APlegate 7-7083

BOSTON, MASS.

BARASEVICIUS ir ŠONUS FUNERAL HOME

254 W. Broadway
South Boston, Mass.

JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. Andrew 8-2590

Waitkus FUNERAL HOME

197 Webster Avenue

PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius

ir Balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šer-
menims dykai. Aptarnauja Cam-
bridge ir Bostono kolonijas žem-
miausiomis kainomis. Kainos tos
pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite; Tel. TR 6-6434

NEW YORKAS -

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(ARMAKAUSKAS)

Graborius-Balsamuotojas

MODERNISKA KOPLYCIA

423 Metropolitan Ave.

Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELAUSKAS)

FUNERAL HOME

M. P. BALLAS—Direktorius

ALB. BALTRONAS-BALTON

Reikalų Vedėjas

660 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

BALSAMUOTOJAS

231 Bedford Ave.

Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas

Laidotuvių Direktorius

84-02 JAMAICA AVE.

(prie Forest Parkway Station)

Woodhaven, N. Y.

Suteikiame garbingas laidotuves.
Koplyčios nemokamai visose
miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VVirginia 7-4499

William J. Drake-

Dragūnas

LIETUVIS ADVOKATAS

Telefonas JAMAICA 6-7272

LIETUVOS ATSIMINIMŲ
RADIO VAJANDA JAU 16 TUS ME-
TIS SKRIEJA PAS KIEKVIENĄ
LIETUVIŲ DIDŽIOJO NEW YORKO
N. J. IR CONN. APYLINKIJE KU-
RIS IEŠKO ATSIGALVINIMO LIE-
TUVISKAME ŽODYJE IR DAINOJE.
DABAR
NAUJU LAIKU
ŠEŠTADIENIAIS
NUO 4:00 IKI 5:00
STOTIS **WEVD** (330 KIL. IR 97.9 MEG. ED)
DIREKTORIUS - JOKUBAS J.
STUKAS 1264 WHITE ST.
HILLSIDE N.J.
VA 6-3325

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo metu 1958 m. rugpiūčio 31 d., 2 v. p. p.

CARNEGIE HALL

154 West 57 St., New York City

IVYKS LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ KŪRINIŲ

KONCERTAS

DALYVAUJA JUNGTINIS CHORAS, SUDARYTAS IŠ:

ČIURLIONIO ANSAMBLIO, VAD. A. MIKULSKIO;
DAINAVOS ANSAMBLIO, VAD. ST. SODEIKOS;
PIRMYN CHORO, VAD. ST. GAILEVIČIAUS.
Viso per 200 dainininkų.

SIMFONINIS ORKESTRAS

SOLISTAI:

Juzė Krištolaitytė — sopranas;
Aldona Stempužienė — mezzosopranas;
Stasys Baranauskas — tenoras;
Algirdas Brazis — baritonas;
Jonas Žukas — vargonai.

BILIETAI NUO 1 DOL. BALKONE IKI 5,75 DOL. PARTERY IR LOŽEŠE

BILIETUS IŠ ANKSTO GALIMA GAUTI:

VISAIS KONCERTO REIKALAIS KREIPTIS:

KUN. V. DABUSIS, 916 WILLOUGHBY AVE., B'KLYN, 21, N. Y. TEL. GL. 5-7281
JONAS MAKASKIS, 701 WILLOUGHBY AVE., B'KLYN, N. Y. TEL. HY 1-7603